

HORIA
BEDÖRZSOLOSZER
LEKÜZDI AZ
INFLUENZÁT
REUMÁT
NEVRAIGIÁT
FOLERAKAT
BUCURESTI
ÉS MINDENFÉLE
HÜLESEKET

deme szerint megfizetnek, hogy valaki munkanélkül élvezzen jövedelmet vagy támogatást. Ezért érvényesült az amerikai munkanélküliség elleni küzdelemben inkább a közmunkák fokozása és állami munkaalkalmak és kereseti lehetőségek teremtése.

Igen érdekesek Amerika jószívűségének nagyságát és összegét kifejező számok. Természetesen igen nehéz a jótékony adományok pontos összegét kimutatni, azonban megközelítő számadatokat kapunk a közjótékonyági egyesületek és egyházi intézmények — amelyek a nyomor elleni küzdelmek legelsőharcaiban — számadásából. Gazdaság-statisztikusok hozzávetőleges számítása szerint Amerika népe másfél-kétmilliárd dollárt, azaz közel négyszáz milliárd lejt költött évente közjótékonyagra. Különösen jelentős e tekintetben a különböző alapítványok szerepe, amelyek közül a legfontosabb száz-huszonháromnak alapítványi összege 1935-ben meghaladta a 700 millió dollárt. Ezek között azonban számos kis alapítvány is van és a jelentősebb részt tulajdonképpen csak 20 alapítvány jelenti, amelyek vagyona 622 millió dollár. Közöttük természetesen legjelentékenyebbek a nemzetközi téren is ismert Carnegie és Rockefeller alapítványok (mindegyik törzsvagyonra meghaladja a 150 millió dollárt.) Ez a husz alapítvány a legutolsó számadások szerint egy esztendő alatt 34 millió dollárt költött jótékonyagra, amelynek fele közegészségügyi és közoktatási célok támogatására szolgált, másik jelentősebb rész pedig szociális jellegű kiadások fedezetére.

Mint az amerikai jótékonyági intézmények legutóbbi jelentései közlik, az utóbbi évek folyamán igen megszűnik a magánjellegű jótékonykodás és az embervédelmi alapítványok létesítése. 1903 és 1928 között eltelt negyedszázad alatt még ötvennégy létesítettek legalább kétmilliárd dollárt meghaladó alapítványt összesen másfélmilliárd dollár összegben, míg az utolsó esztendőben mind kevesebb az új alapítványok száma. Ennek okát — gondos gazdasági tanulmányok alapján — abban kereshetjük, hogy az utóbbi években a jelentősen emelt amerikai vagyon és jövedelemadók éppen a szociális kiadások fedezetére számottevő hozzájárulást követelt a vagyonos osztálytól, akik ennek következtében először is jótékonykodási kiadásukat csökkentették.

Ez az egymásbafonódó folyamat okozta az amerikai közjótékonyág átalakulását is. A tömegnyomor elleni küzdelemben, a szociális segítségnyújtásban és támogatásban a főszerepet az államhatalom vette át, amely a szükséges összeget a felemelt adózással teremtette elő. Így csökkent a magánsegélyek teherbíró képessége és ezért évről-évre kevesebbet áldozhattak önkéntes jellegű jótékonyagra és emberbaráti célokra. A nagy magánalapítványok ma már jórésben a múlt adományaiból fejthetik ki jelentős tevékenységüket, de a közjótékonyág terén ma már Amerikában is a központi államhatalom vette át a vezetést. Az eddigi önkéntes jellegű Amerika jószívűségét tekintve nagyobb összegű jótékonykodás helyébe a felemelt adóztatásból eredő bevételeket felhasználó állami szociális segítségnyújtás lépett.

— A pénzügyminisztériumra bizzák a légyi alap igazgatását. Bucurestiből jelentik: A Dimineata rámutat arra, hogy a Fondul Aviatiei igazgatását valószínűleg a pénzügyminisztériumra bizzák, de azt nem iktatják be az általános állami büdzsébe, hanem a nemzetvédelmi alaphoz hasonlóan külön fogják kezelni. Ezáltal fokozottabban lehet ellenőrizni ezt az alapot kevesebb költséggel.

Románia hatalmas felesleggel zárta külkereskedelmi mérlegét

A kormány továbbra is növelni fogja az exportot

Bucuresti, január 5. Tegnap este Tatarescu lakásán értekezletet tartottak, amelyen Valer Pop és Cancicov miniszterek voltak jelen. A gazdasági és pénzügyi jellegű megbeszélésen megállapítást nyert, hogy az utóbbi időben kedvező eredményeket mutat fel a behozatali és kiviteli rezsím. Románia olyan nagy felesleggel zárta kereskedelmi mérlegét, amilyen régóta nem volt. Ez felélénkítő hatással volt a gazdasági élet minden ágára. A kormány továbbra is követni fogja ezt az utat, nö-

velni igyekezve a kivittelt a gazdasági termékek értékesítésével. A gazdasági prosperitásnak kedvező befolyása volt az állami pénzügyekre és költségvetési helyzetre is. A bevételek kielőzően mennek. A büdzsé kiegyensúlyozottnak ígérkezik. A kormány számos befektetést eszközölhetett. Több milliárdot investált nemzetvédelmi, utépítési és közegészségügyi célokra. A jövő évi költségvetést a tavalyi keretek között fogják kidolgozni.

1936. évben kilencezer találmányt regisztráltak Ausztriában

Mindennapi szükségleti tömegcikkre összpontosul a feltalálók érdeklődése

Bécs, január 6. A bécsi szabadalmi hivatal kimutatása szerint 1936 évében több mint 9000 találmányt regisztráltak Ausztriában. Kilencezer találmány — ez jelent valamit. Mert Ausztriában nem olyan könnyű a helyzete a feltalálónak, mint Angliában, ahol minden további nélkül megadják a szabadalmat egy találmányhoz, mely közönséges fém- vagy ezüst előállítását ígéri, jöllehet, mind a mai napig egyetlen porszem aranyat sem sikerült előállítani a „felfedezett” módszer segítségével. Angliában ugyanis szigorúan előírják, hogy a szabadalmi hivatal tisztviselőinek tilos vizsgálat tárgyává tenni a benyújtott találmányok értékét, vagy lehetőségét, nehogy elkövessék azt a hibát, hogy egy valóban jó találmányt elutasítsanak és éppen ezért könnyen kap engedélyt értéktelen találmány is. Ausztriában más a helyzet: itt „épkézláb” dolognak kell lennie az új találmánynak, amelyet szabadalmaztatni akarnak...

Hogy az elektromosság diadalutja még nem ért véget, mutatja az a tény is, hogy az elektrotechnikai találmányok, mint minden évben, most is az osztrák táblázat élén állanak. Több száz találmány egyedül a rádióra összpontosul. Néhány száz közülük viszont csak kisebb javításokat teremtett: takarékos-csőveket, ujszerű kapcsolókat, szigetelőket, stb. Egy azonban igen jelentős és figyelemre méltó: a Mekapion, amely Strausz bécsi mérnök találmánya, aki a rádió-csővek egyik feltalálója volt.

A Mekapion-nal éppúgy lehet röntgen-adagolásokat elérni, mint egészen automatikusan megállapítani a víz megzavarodását a vizeztartályokban. Az ipari üzemekben számlálásra lehet felhasználni és kitűnően használható a gépnél dolgozó munkás teljesítményének és az általa végzett munka mennyiségének ellenőrzésére is. A cigaretta-gyárakban annak megállapítására használják, hogy jól helyezték-e el a cigarettákat.

De Bécsben készül még valami, amely ha beválik, az egész világon forradalmat fog előidézni az energia-megtakarításban. A bécsi szabadalmi hivatal egyelőre kijelentette a technikusnak, aki egy új elektromotor tervét és kalkulációját előterjesztette, hogy az egész nem egyéb fantáziánál. Hihetetlennek tűnik, hogy az elektromotor, melyet egészen kevés árammal hajtának, oly hatalmas teljesítményeket produkáljon, mint ahogy azt a „fantasztikus” találmány irányozza elő. Hivatalos helyen még nem hisznek az új találmányban, de szakértők vizsgálják azt s máris — sok valószínűség szól a találmány mellett.

Általában nem nagy az érdeklődés az ilyenszerű találmányok iránt. Sok gyárüzem színtelése, a racionalizálás iránti érdeklődés lehanyatlása nemcsak kísérleti üzemektől fosztotta meg a feltalálókat, hanem kedvüket is elvette olyan találmányoktól, amelyek a nagyüzemek javát szolgálják. Ennek tudható be az a tény, hogy az utóbbi években 20 százalékkal

csökkentek a technikai találmányok az egész világon.

Ezzel szemben a gazdasági krízis hatalmas lendületet adott a tömegcikkre feltalálására. Ez a lendület annak a törekvésnek az eredménye, mely arra irányul, hogy a súlyos kereseti viszonyok idején „jó ötlettel” jobb egzisztenciális lehetőséget teremtsenek. Az ilyen feltalálónak az érdeklődése mindenképp olcsó és mindennapi szükségleti cikkekre irányul. Száz és száz formában gyártanak dohányzási felszereléseket, gyújtó eszközöket, puderdobozokat, stb. Ebben az évben különösen az egykézzel kezelhető cigarettatárcák és puderdobozok tettek szert nagy népszerűsége. Egy nyomás — és a cigaretta kiveszik és a másik kéz ezalatt nyugodtan véggezheti a dolgát.

Az ilyen „játékszerek” nem szabad lebecsülni. Olykor egészen nagy dolgokat produkálnak. Így például egy bécsi feltaláló kísérletével nem akart egyebet, mint azt, hogy különleges gyújtó-annyaggal új gyújtóeszközt találjon fel. Láttá ugyanis, hogy a benzin-gyújtó mellett az embereknek még mindig gyufára van szükségük. Ez a feltaláló ugyan nem érte még el teljesen célját, de egészen sajátos gyújtó-annyagra jött rá. Ez a gyújtóanyag nemcsak hogy nem ég, hanem a fát is megakadályozza abban, hogy égjen. Kiderült, hogy ez az ember feltalált valamit, melynek segítségével el fogják tudni háritani az erdőtüzeket, a házfedelek lángalobbanását, feltéve, ha sikerül azt nagyobb mennyiségben előállítani.

Munkás Mozgó
Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken két előadás. Szombaton nincs előadás.

Budha szobor filka
Izgalmas detektívdráma. Fősz: Warner Oland

Az élet útja
Clujon utójára.
Román és magyar feliratok.

szekszuális élet enciklopédiája
Szerkesztette: Norman Hair,
a magyar közönség részére átdolgozta:
Dr. DECSI IMRE.
Lexikon alak, 366 oldal, egészvászonkötés,
ára 198 lej. postán utávétellel küldi LEPAGE
Cluj. — Kérjen teljes jegyzéket.

A higienia csodája!

amely minden más gumit háttérbe szorított, az új, garantált és feltétlenül megbízható, selyemvékony, nem érezhető: PRIMOROS BRILLIANT EXTRA PRIMISSA.

BUCURESTI MOZAIK

Súlyos konfliktus tört ki az Argetoianu vezetésével...

Súlyos konfliktus tört ki az Argetoianu vezetésével álló agrárpártban. Ennek a politikai szervezetnek két vezetőjére volt, Ottescu és Radian. Argetoianu miniszteriumának idején, mindketten alminiszterek voltak. A két vezetőnk közötti konfliktus sorsa Ottescu gyengébbnek érzévvén magát: lemondott s egyúttal bejelentette a pártból való kilépését.

Ottescu elhatározása azonban katasztrófilis következményeket vont maga után Argetoianu pártjának jövőjét illetően, mert azal egyidejűleg a párt pontosan kettészakadt volna. De ugyanez lett volna a pártnak a sorsa akkor is, ha nem Ottescu, hanem Radian hagyja el. A párt ugyanis Argetoianu kivül kettőjükből állott...

A konfliktus igen kényes helyzet elé állította Argetoianu, aki úgy akarja azt elsimítani, hogy egyszerűen megsemmisíti a vezetői tisztségeket. Ilyenformán Ottescu nak és Radiannak nem lesz több okuk a veszekedésre s Argetoianu elmondhatja, hogy egy szenális sakkhúzással megmentette „pártjának” egységét.

Misi Corporatistu, (Szövetkezeti Misi) a guny neve a román politika egyik legoportunistább alakjának.

Valamikor aversezkanus volt, aztán liberális, majd nemzeti parasztpárti lett, végül jorgista vizekre evezett. Mielőtt megbuktak volna a jorgisták „Szövetkezeti Misi” a Nemzeti Bank élére verekedte magát és fasisztának csapott föl. S elhatározta, hogy Mussolini mintájára szövetkezeti alapon szervezi meg az országot.

A kereskedelmi kamarákkal sikerült magát szenátornak megválasztatni, közben megjárta Németországot, audencián jelent meg Göbbelsnél s mire visszakerült, teljesen átvedlett hilerisztának. Antiszemita diákkongresszusokra hivatja meg magát s a szenátusban ahelyett, hogy a kereskedelem érdekeit védene, „légiómarus kapitány” személyiségét magasztalja. Egy szép napon kedve kerekedett Cuza programját dicsérni.

Misu Corporatistu elvezítette az egyensúlyát. Egy szilárd pontot keres magának a belpolitikában, de nyugtalan vére folyton tovább úzi.

Mihail Manoillescunak, mert ő róla van szó, igen sok nem árja barátja volt s összeköttetéseit még ma sem szakította meg velük. De már nyíltan antiszemita vizeken evez.

Egyelőre ugyan még senki sem kőte támogatását, de ő erőnek erejével a jobboldal mellé igyekszik lekötni magát. Volt idő, nem is olyan régen, amikor mint miniszterelnök jelölt emlegették, ma még Cuza sem veszi be a pártjába.

A nemzeti parasztpárt fővárosi tagozatának propaganda osztálya közelet mészolított embereivel a bucaresti házak falára, hogy ezáltal ébren tartsa a párt fővárosi tagjai emlékeztetésben, a szervezet választási jelét.

Néhány cuzista ellenpropagandista „Dávidcsillagot” rajzolt bele a köbe. Az antiszemita németek valószínűleg az volt a céljuk, hogy ezáltal a nemzeti parasztpártiaknak a zsidókkal való paktálását vessse a bucarestiek agyába.

Egy másik antiszemita csoport azonban félreértette a dolgot, az első csoport ravaszkodását s egyszerűen kamposkeresztkekkel huzta át a dávidcsillagos köröket.

A főváros falait valóságos hieroglifák tarkítják.

„propagandisták” pedig végzik fontos hivatásukat, éjszakánként idején, lopva kétával szénnel, ecsettel mázolják a falakat.

(h. e.)

Fr...

Párizs, kerülete keretek antiszemita nemli es óta az ancia közszellem országban él, nem zsidóellenes tén azutá Daudet kömita jelsz Az utób megváltoz met nemz gandaesz háttérbe az előfélé ben több igével fellése óta k jobboldal lett külön gyűlöletet

A Gring

Az anti alig olvas került a G iratba, a vend a fra goire újév jónévi fra dij nyertes ditottak, E a Parisaler cim alatt sal fordul bevezetésé hogy nem távol áll t adatokat is hozzáteszi, nére is m ez a sors nem csiná másszóva hozzák re

Henry B den anti- országban amelyről r tagjai k zsidók — nem bánta egész appa zsidók.

Ennek hogy az e kező ka működnek: A min mel, Jules baum-Balin Madeleine A politik Mumber, M Az igazs Weil, Pierr A belüg choff, Sald A pénzé A nemzé dájában: E. Wellhof A közga J. Cohen-S résztnél: A földm ban: R. L A többi M. Didkow Rozler, M.

„Franc

Itt talár Beraud — tömegesen igazgatják, Franciaorsz főülseges s törekvő és

„A JÖVŐ ESZTENDŐRE PARISALEMBEN“

Francia író éles kirohanása a zsidóknak a francia közéletben vitt szerepe ellen

Már Franciaországban is kezdődik az antiszemita uszítás?

Paris, január 5. Leon Blum kormányra kerülése óta fokozott erővel és szélesebb keretek között folyik Franciaországban az antiszemita agitáció. A Dreyfuss-per történelmi emlékezetességi hullámainak elülése óta az antiszemitizmus alig szerepelt a francia közélet napirendjén. A demokratikus közszellem, valamint nyilván az is, hogy az országban csak egészen kisszámú zsidóság él, nem nyújtottak alkalmas területet a zsidóellenes bujtogatások számára. Így történt azután, hogy a Charles Mauras és Leon Daudet köré csoportosuló royalisták antiszemita jelszavai terméketlenül talajba hullottak.

Az utóbbi években ez a helyzet lényegesen megváltozott. A gazdasági visszaesés, a német nemzeti szocializmus példája és propagandaszervei s a jobboldali pártok fokozódó háttérbe szorítása teremtették meg nyilván az előfeltételeit egy olyan légkörnek, amelyben több sikerrel lehetett az antiszemitizmus igével fellépni. Leon Blum kormányra kerülése óta különösen tajtékzó dühvel tombol a jobboldal a néppárt kormány ellen és emellett különös előszeretettel igyekeznek a zsidógyűlöletet ugródeszkául felhasználni.

A Gringoire antiszemita véskiáltása

Az antiszemita propaganda a royalisták alig olvasott orgánáinak hasábjairól átkerült a Gringoire című illusztrált heti folyóiratba, amely rendkívüli népszerűségnek örvend a francia kispolgárság körében. A Gringoire újévi számában Henry Beraud, az igen jónévi francia író és publicista, a Goncourt-díj nyertese „Minicrit Chrétien” (Ejfélt kondítottak, Keresztények!) és „L'an Prochain a Parisalem” (Jövő esztendőre Parisalemben) cím alatt valóságos antiszemita véskiáltással fordul a francia közvéleményhez. Cikke bevezetésében Beraud siet előrebocsátani, hogy nem antiszemita, nem is volt az és távol áll tőle minden fajgyűlölet. Különböző adatokat is sorol fel ennek bizonyítására, de hozzáteszi, hogy „ez azonban akaratom ellenére is megtörténhetik velem. Ugy látszik ez a sors vár reám és sok más társamra, ha nem csinálnak haladéktalanul rendet, vagy másszóval, ha Franciaország ügyeit nem hozzák rendbe“.

Henry Beraud úgy érzi ugyanis, hogy minden anti- és filozemitaágon túl Franciaországban nemzeti dráma van készülődésben, amelyről nyíltan kell beszélni. A kormánytagjai között is akadnak tisztességes számú zsidók — írja tovább cikkében Beraud. Ez nem bántana bennünket, de a kormányzás egész apparátusát valósággal előzönlítették a zsidók.

Kik a zsidók?

Ennek bizonyítására Beraud felsorolja, hogy az egyes minisztériumokban a következő kabinetigazgatók és kabinetfőnökök működnek:

A minisztereinkései irodájában: A. Blumel, Jules Moch, D. Heilbronner, A. Grünebaum-Balin, R. Hugh, Madame Picard-Moch, Madeleine Osmin.

A politikai államtitkárság irodájában: M. Mumber, M. J. Schuler.

Az igazságügyminisztérium irodájában: M. Weil, Pierre Rodrigues.

A belügyminisztérium irodájában: Bechoff, Salomon, Cohen-Salvador.

A pénzügyminisztériumban: Weil-Raynal.

A nemzeti nevelés minisztériumának irodájában: Marcel Abraham, J. J. Moezer, E. Wellhof, Adrienne Wolf, S. Sachkin.

A közgazdasági minisztérium irodájában: J. Cohen-Salvador s a kereskedelmi tengerészeti: M. Gregh.

A földművelésügyi minisztérium irodájában: R. Lyon, R. Kiefe és R. Veil.

A többi tárcák irodájában: J. F. Dreyfus, M. Didkowsky, H. Grimm, S. Hazemann, A. Rozier, M. Wusler, J. Endlitz.

„Franciaország el fog zsidósodni“

Itt talán ideje megjegyezni — folytatja Beraud —, hogy az izraeliták, akik olyan tömegesen vannak jelen ott, ahol ügyeinket igazgatják, mindössze két százalékát teszik Franciaország lakosságának. És azt talán fölösleges megjegyezni, hogy ez a féktelenül törekvő és gonddörűltű ifjuság, amelyet az

Allam boltjába beszabadítottak, nem a közgazgatás rendszer ranglétráján került oda.

A legtöbbnek közülük, hogy ne mondjuk valamennyinek, semmi más jogcímük nincs arra, hogy odakerültek, ahol vannak, mint főnökeik jóindulata. Annyit akar ez jelenteni, hogy pályázat és diploma nélkül, hoinap lemondanak arról, hogy elfoglalják azoknak az állami tisztviselőknak a helyét, akiknek nem kedvezett ugy a szerencse, hogy Leon Blum ur rokonai lehetnek?

Nem kell izgulni, megtaláljuk őket, a prefektusi, igazgatói, gondnoki, kincstárnoki és mit tudom én miféle állásokban és hála a fajta szapora szellemének, mindenütt. És mikor valamennyi jól elhelyezkedett állásban, akkor látjátok majd, derék, szervezett tisztviselők, akik magukat igen agyafur fíckóknak tartják, akkor látjátok majd, mennyire magatokra szabadították őket!

... Nem nehéz így megjósolni, hogy a jövő évben, Parisalemben, a főiskolák ifjusága szépen elkészülhet a házaló kereskedelemre. S az állástalan diplomások egész ujdonsült

csapata fogja szaporítani az éjjeli menedékhelyek szomorú hadának számát. S nem egy napi robotban megöszült alkalmazottnak lesz része abban a gyönyörűségben, hogy átengedheti helyét a néppárt igazi választottainak. És legfeljebb azzal vigasztalódhatnak, hogy a hétágu gyertyatartók fényénél olvashatják majd a május 6-i sorsjüket nyerteseknek teljes hivatalos jegyzékét.

Beraud cikkében végül figyelmezteti Franciaország keresztényeit arra, hogy ilyen körülmények között „el fog zsidósodni“ a francia nemzet és rámutat cikkének címére, amely a francia zsidók számára, de talán a világ más országaiban lakó zsidói számára is a jövőre Jeruzsálemben! felkiáltást fogja helyettesíteni.

A Gringoire cikkét élénk elégtétellel regisztrálja a német, magyar és román jobboldali sajtó. Szükségesnek tartottuk ismertetését, mert ez az írás jellemző arra a hangulatra, amelyet az antiszemita propagandának már Franciaországban is sikerült megteremteni.

SELECT MOZGÓ Mai kezdettel:

NINO MARTINI
kiváló tenor egyetlen filmje:

Mexikói éjszakák
ragyogó kiállítású énekes film, rendezte:

ROUBEN MANOULIAN
(„KRISZTINA KIRALYNO“ és „ENEKES ENEKE“ filmek világhírű rendezője.)

Óvakodjunk...

„Nem a tettes, a károsult a bűnös“

Egy volt rendőrönök érdekes könyve a betörések és lopások elleni védekezésről

Cluj, január 6. Ismeretterjesztő és a gyakorlati élet ügyesbajos dolgaiban tanácsadó könyvet ritkán forgattunk olyan érdeklődéssel, mint dr. Victor Marcu volt turdai rendőrönök „Óvakodjunk“ című könyvét, amelyet nagy rendőri gyakorlatából merített tapasztalatai alapján a betörések és lopásoktól való védekezésről írt. Sik illusztráció és a könyvében felsorolt számos példa bizonyító erővel állítja szemünk elé az alvilág különböző típusait és a bűnözés ezerféle lehetőségét. Egyben arról is meggyőz bennünket, hogy a besurranások, betörések és lopások jórészt mi magunk vagyunk a felelősök, mert nem jártunk el elég óvatossággal. Nem vagyunk óvatosak, amikor a lakást bezárjuk, amikor az ékszereket és pénzt tartalmazó szekrényre fordítjuk a kulcsot és azt mint szüleinktől és nagyszüleinktől láttuk, „óvatosan“ elrejtjük a szekrény tetéjén, nem vagyunk óvatosak, mikor régmódi lakatot szerelünk a pincébe és olyan egyszerű zárral szereljük fel az ajtót, hogy csak rá kell fűtyölni és már ki is nyílik.

Pulca Victor, a cluji rendőrség kvesztora, előszavában bemutatja a könyv kvalitásosságát és a következő óhajjal fejezi be ajánló sorait: „Meg vagyok győződve arról, hogy a jövőben olyan mértékben csökken majd a különböző betörések, különösen pedig a tolvajlások áldozatainak száma, amilyen mértékben növekedik a száma azoknak, akik ezt a könyvet elolvassák.“

Milyen legyen a kulcs.

Egyet kell értenünk a rendőrkvesztor véleményével. A könyv valóban annyira tanulságos, hogy mindenkinek el kell olvasnia, aki vagyonát és apróbb értékeit meg akarja őrizni. Az őrzéskedésre pedig szükség van, mert, mint a könyv adatai igazolják, a bűnözők száma az országban állandóan növekedik. 1928 és 1932 között a gyilkosságok száma 2696-ról 3143-ra, a vétkeiségek száma 363.836-

ról 426.317-re emelkedett. 32 százalékos a kihágások emelkedése. Ezt az igazságügyminiszter statisztikájából idézi a könyv szerzője és hangoztatja, hogy a büntető törvénykönyv reformján kívül még bizonyos társadalmi reformokra is szükség volna, hogy a bűnözések emelkedését megakadályozzuk. De, mert ezek a társadalmi reformok késnek, a polgárnak vigyázni kell arra, hogy a betörő ne hatolhasson be házába. Az első feltétel a jó zár és a jó lakat. Oldalakon keresztül illusztrációk bizonyítják, hogy melyek a jó és melyek a rossz zárok. Megtanuljuk a könyvből, hogy minél több rovatkálás van egy kulcsban, annál jobb a zár. A tolvár-rendszerű kulcs legalább 8—10 bevágás legyen, a hengerzár-rendszerű legalább 6—8 bevágás, a Yellow rendszerű Wertheim kulcs legalább 5—7 bevágás. Különleges biztonsági zárat ajánl lakások és üzlethelyiségek ajtajaira. A pincékre, fűszekárokra, gépkocsiszekrényekre olyan retez-zárat használjunk, amely nem szégyezve, hanem csavarva van az ajtóra.

A „biztos“ rejtékhelyek.

Gondosan kell ügyelni arra, hogy a lakásban az értékeket hová rejtjük el. Néhány gyakorlati eset bizonyítja, hogy a család által kitűnő rejtékhelynek minősített sarkokból, szekrényekből, polcokról milyen sok esetben lopták el az ékszereket és pénzt. Kitűnő óvintézkedés a villamoscsengő alkalmazása, mely autótűlökészert készüldet szőlaltat meg és ezzel a munkában lévő betörőt demoralizálja, vagy az ajtóra szerelt riasztó, mely óriási zajjal riasztja el a besurranót. Mert nem kell azt hinni, hogy a betörő bátor, mindenre kész és férfias embertípus. Eppen ellenkezőleg. A betörők, ha megzavarják őket, mindig szívesebben menekülnek. Kivételes eset az, amikor fegyverhez nyúl, ez már nem betörőnek, hanem kőbor cigányoknak, vagy apacsoknak a munkája.

Külön fejezet foglalkozik a besurranó tolvajokkal és lakásfosztogatókkal. Beszél a szorgalmas háztartásbeli alkalmazottról, aki a padlón, vagy a pincében elhelyezett ékszereket dézsmálja, a villamosági viz- és gázellenőrök képében jelentkező tolvajokról, akik bőbeszédű, kellemes emberek, a hatósági személy leereszkedő fölényével és humorával kényeztik le a házbelleket és ha egyedül hagyják a szobában, már esetleg a helyszínen lopkodnak. A leggyakoribb eset azonban, amikor az „ellenőr“ csak terepszemlért tart, hogy éjszaka annál biztosabban tudja végrehajtani a betörést. Ezért kell bizalmatlanul fogadni minden ilyen „ellenőrt“, mert a legtöbbje észlelhetetlen. Ha olyan „ellenőr“ jön a házába, akit a házbellek nem ismernek, mint az általa megjelölt közintézmény alkalmazottját, le kell igazoltatni. De az is lehetséges, hogy „szabályszerű iratai“ vannak. Ismeretlen „ellenőrt“ nem szabad egyedül hagyni a szobában. Ugyanebbe a kategóriába tartozik az albról típusok sokfélesége. Az albról, akik leelőlegezik a lakást és azt mondják, hogy majd másnap fizetnek, de reggelre már nyomát sem találják a szobában.

A besurranó tolvajok rendszerint a koldusok modorában jelennek meg a házaknál és segílyt kérnek. Mialatt a jótékonykodó ember a pénzt keresi, az értékek eltűnhetnek a szobából.

„Három hétre elutaztam.“

Es így megy végig Marcu könyve az összes bűnözési lehetőségeken. A polgár hallatlan könnyelműséggel kifüggeszti az ajtajára, hogy „három hétre elutaztam“, vagy „nem vagyunk itthon“. Hogy miért teszi ezt, azt megmagyarázni sem tudná. De a betörő számára egyenesen csalogató. Beszél a zsebtolvajról, akik nagyobb tolongásoknál, közlekedési eszközökön, stb. követi el tetteit és ezt minden esetben csak azért teheti, mert a károsult nem volt eléggé óvatos. A könyv egészen új adatokat dolgoz fel, így a legtöbb a cluji postahivatalban történt 90 ezer lejes zsebtolvajlást is megemlíti. Utí tanácsokkal látja el a vasutak utasait. A kerékpár- és gépkocsi tolvajok, a csalók, szélhámosok és az egyéb típusok sorakoznak fel a könyvben.

A szélhámos.

A szélhámos egyéni tulajdonságairól fölötébb jó véleménnyel van a szerző. A szélhámos pszichológus, aki kiismeri az emberi gyengéket és kiéneki az hiszékeny ember zsebéből a pénzt a legfantasztikusabb célokra. Szenzációs könyvujdonságokat árul, szellemes hirdetésekkel operál, csempész szöveget

A fájdalmak kifárasztják a szívet

— Ugy fáj a derekam, hogy már alig bírom!

— Szeretne hamar megszabadulni a fájdalmaktól? Dörzsölje be a helyet Carmol-lal!

*) Carmol a legjobb bedörzsölő szer megfűlés, grippe, reumatikus fájdalmak és láz ellen. Ara üvegenként 22 lej. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

ígér, azt mondja, hogy valódi angol, és erre kiderül, hogy egy orgazdnak a megbízottja, stb., stb. Beszél a zsarolókról, akik a sétatéren leselkednek a szerelmes párokra. A leggyakoribb eset a szerelmi zsaroló, aki fényképeket szerez hölgyismerőseinek magánéletéről. Megírja a szerző, hogy őt zsarolás esetén nyújtott segítségét az áldozatnak, akiket a zsarolások már az öngyilkosság szélére kergettek. A jóskok és jósnők, kártyavetők és házasságsejtelgők, a hamiskártyások, akik nagyon aktuálissá teszik a klubok és a kártyajáték nagy divatja. Azt írja szellemesen Murcu hogy a modern nők nagy százaléka már teljesen kivetkőzött eredeti egyéniségéből, fordított egyet a lelkébe írt östörvényen: a kártyába lett szerelmes, a férfiakkal pedig játszik. Ezek a kártyaörültek a legalkalmasabb alanyai a hamiskártyásoknak.

Ezerféle apró tanács vonul még végig a könyvön, közlekedési balesetek és más kellemetlenségek elkerülésére. Komoly, értékes munka, mely nagyon népszerű nyelven van megírva. A könyv valóban hiányt pótol.

KÖZGAZDASÁG

A CFR árdiktatúrája tönkreteszi a talpfaipart

Műarietésekkel dolgozik a vasut és néhány százezer lej megtakarítása érdekében tönkreteszi a faipart

Bucuresti, január 6. A vasut és a fatermelők közötti harc, amely évek óta folyik a CFR. állandó helyzeti fölénye mellett, az utóbbi hónapokban döntő fázisba lépett. A harc végső kifejlése nemcsak a közvetlenül érdekelt cégek sorsát fogja eldönteni, hanem ezer és ezer egzisztenciát temethet egy valamikor virágzó iparág romjai alá, de ugyanakkor maga a CFR. is hamarosan rá fog jönni pyrhusi győzelmének súlyos következményeire.

Egy virágzó iparág elsorvasztása.

Románia keményfaipara utolsó hónapjait éli. A haldoklás már évek óta folyik, amikor érthetetlen módon az ország közgazdaságának rendkívüli megkésztésével betöltötték a keményfa kivitelét. A valamikor többszáz céget számláló iparág csak a belföldi piacra szorított és itt is legnagyobb, bizonyos cikkekben egyedüli vevője a vasut. Ezt a kivételes helyzetet a CFR alaposan ki is aknáta. De ugy használta ki, hogy

néhány év leforgása alatt a vele dolgozó cégek száma lelapadt harminca-negyvenre.

Azt, hogy miképpen érte el a vasut ezt az eredményt, mindenki tudja. Eleinte, ha szükség volt talpfára, hidfára, műhelydeszkára, kiírta az árlejtést, átvette a cégek ajánlatait és a megrendelést — odaadta az állami erdőpénztárnak, a CAPS-nak, még akkor is, ha az történetesen részt sem vett az árlejtésen. A magáncégek kitermeltek a felajánlott anyagot és a nyakukon maradt. Az állami erdőpénztárral nem is gondolhattak versengésre, mert míg a magántermelő az eladási árnak majdnem 70 százaléka adó, taxa és illeték, a CAPS mindezeket az illetékeket nem fizeti és a faanyagot is ingyen kapja. Ilyen körülmények között a legtöbb cég, amely év-év után a felgyülemelő készletek kitermelésébe, vagyis erdővásárlásokba, munkabérekbe, adókba, illetékekbe és alkalmazotti fizetésekbe ölte bele úgy a saját, mint esetleg magas kamatra kölcsönvett tőkéjét, kénytelen volt egy szép napon leállni és alkalmazottait szélnék eresztetni.

Takarékosság, vagy politika?

Lehet, hogy a vasutnak e politikája mögött nem volt semmi politika, hanem csak takarékosági törekvés, de ennek a politikának a következménye az lett, hogy egyre kevesebb és kevesebb szállítója maradt a vasutnak és így csökkent a verseny is a cégek között.

Annyi család után a megmaradt cégek erősen csökkentették a termelésüket és ma már az a helyzet állott elő, hogy valamennyi termelő együttvéve sem képes a CFR. szükségletét leszállítani.

Különösen ilyen a helyzet azóta, hogy maga a CAPS is beszüntette a szállítást a vasutnak, mert egyfelől milliós követeléseit évek óta nem tudja megkapni és emiatt az állami erdőpénztár állandóan forgókéhiányban szenved, másfelől pedig

a vasut annyira letörte az árakat, hogy azok mellett még a hallatlan kedvezményekkel dolgozó CAPS sem képes restabilizációt találni

a vasuti szállításokban is inkább exportra dolgozik.

Természetes volt, hogy hosszú évek múltával ez a politika kezdte éreztetni a hatását és amikor az elmúlt két év alatt a CFR. kénytelen volt, hosszú szünetelés után, ismét megkezdeni az anyagbeszerzéseket, úgy látszott, hogy azokra a keményfatermelőkre, akik a nagy válságot kibírták, jobb napok fognak következni. Ez annál valószínűbbnek látszott, mert ugyanakkor

külföldről is kezdtek ismét érdeklődni a román bükkfa- és tölgyfaárak iránt.

A cégek kezdtek megint erdőt vásárolni, munkásokat felvenni, árut kitermelni, mert tudták, hogy a vasutnak sok anyag kell és ha nem dolgoznak előre, nem lesznek képesek majd az előírt szállítási határidőket betartani, ami pedig súlyos anyagi következményekkel jár.

Es ekkor igazolódott be, hogy a CFR. ár-

lejtési és beszerzési módszerei mögött mégis politika húzódik meg. Annak ellenére, hogy a vasutnak nagy szüksége van talpfára, extrafára és műhelydeszkára, megint műarietésekkel kezdett dolgozni. Es miután a CAPS már nem volt többé kijátszható a magáncégek ellen, a CFR. azt a különös újítást vezette be, hogy miután a zárt ajánlatokat felbontotta, tovább kezdett alkudozni a szállítókkal és így az a helyzet állott elő, hogy gyakran olyan cégek kapták meg a rendelést, amelyek eredetileg sokkal magasabb árakat ajánlottak be és amikor megkapták a szállítást, kiderült, hogy képtelenek a vállalt mennyiséget kitermelni és átadni. Ilyenkor rendszerint az történt, hogy

a megrendelés birtokában levő cégek elkezdtek házalni a kimaradt vállalatoknál, amelyeknek forgótőkére volt szükségük és inkább veszteséggel is átadták a maguk készleteit, csak hogy pénzhez jussanak.

Ennek a fonák rendszernek azonban véget vetett a múlt évben bekövetkezett munkabéremelkedés és rönkfadrágulás. A termelési költségek lényeges emelkedése miatt a készletekkel rendelkező cégek nem tudták az anyagukat bizonyos árszinten alul meg ajánlani sem. A vasut azonban erről nem akart tudomást venni és miután több informatív jellegű árlejtés után azt látta, hogy a termelők nem mennek le az árakkal,

azt a rendszert vezette be, hogy nem a vezérigazgatóságnál, hanem vidékenként rendeztette meg az árlejtéseket, abban a reményben, hogy hátha akadnak cégek, amelyek addig nem dolgoztak a vasuttal és olcsóbban fognak szállítani.

Ez a kísérlet azonban, amely a régi cégek megkerülését célozta, nem járt eredménnyel, hiába tekintett el a CFR. még a kötelező bánatpénz letételétől és az árlejtéseknél előírt egyéb feltételektől.

A vasut árdiktatúráját vezetett be

A kudarc hatása alatt Macovei mérnök, a CFR. új vezérigazgatója december végére összehívta azokat a cégeket, amelyek a legutóbbi árlejtések alkalmával a vasutnak leginkább megfelelő árajánlatokat tették. Első-

sorban 3500 köbméter extrafáról akart tárgyalni a vasut vezérigazgatója. A megbeszélésen megjelentek az összes érdekeltek, akiknek nem kis meghökkenésére azonban

a bejelentett tárgyalás mindössze arra szorított, hogy Macovei vezérigazgató kijelentette, hogy a vasut ezért az anyagért köbméterenként 2000 lejt hajlandó fizetni és ezzel magukra is hagyta a termelőket.

Hiába volt minden kísérletezés szabályszerű alkura, hiába hivatkoztak a cégek arra, hogy tavaly óta a termelés legalább 30 százalékkal drágult és a vasut még a tavalyi árakat sem kínálja, a CFR. mereven kitartott eredeti ultimátuma mellett. Es miután a legtöbb cégek már két év óta raktárában hever a kitermelt fa, amelyet más célokra feldolgozni nem lehet, kénytelenek voltak a CFR. által diktált árat elfogadni.

Es ugyanez történt a 2000 köbméternyi műhelydeszkánál is, amelyért a vasut köbméterenként 2100—2200 lejt ajánlott fel.

A kényszerhelyzetben levő termelők azonban nem vállalták az egész mennyiség leszállítását, mert nincs elegendő rönkfájuk és az extrafából csak 80 százalékot, a műhelydesz-

Síruhák

hozott és saját anyagból
hölgyek részére a legújabb divat szerint
speciális kivitelben:

MÓZES ANDOR
CLUJ, Str. Memorandului 2. szám.

kából pedig 75 százalékot vállaltak, egyben elhatározták, hogy többé nem fogják ezt a két árufajtát termelni. A rendes talpfából nem is akartak tárgyalni a termelők, mert a CFR. által ajánlott ár mellett nem érdemes nekik a talpfa eladása.

Faipari körökben rég nem tapasztalt elkeseredés és aggodalom tapasztalható a CFR. árdiktatúrája miatt és biztosra mondják, hogy ennek a politikának a következtében számos cég lesz kénytelen megszűnni.

és akkor a vasut biztonsága is veszélybe kerül. Es mindez alig néhány százezer lejért történik, amelyet a CFR. ott akar megtakarítani, ahol nem lenne szabad és amelynek megadása mellett a régi, bevált cégek mégis folytatni tudnák a munkát. Ugy látszik azonban, hogy éppen ezt nem tartja kívánatosnak a CFR. új vezetősége.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

olimp szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transilvániában közszeretettek örvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendezi. A turné sorrendje:

Január 6—7-én ALBA-IULIA.

Január 9—10-én DEVA.

Január 11—12-én CLUJ.

Január 13—14-én ORADEA.

Január 16—17-én SIGHET.

Január 18—19-én BAIJA-MARE.

Január 20—21-én SATUMARE.

Január 23—24-én BISTRITA.

Január 25—26-án TG-MURES.

Január 27—28-án GHEORGHENI.

A gyári gépész reumatikus fájdalmait Sloans Liniment enyhítette

Sloans Liniment az a gyógyszer, amely külsőleg hat és elmulasztja a reumatikus fájdalmakat, úgyhogy a betegséget észre sem lehet venni. Igen gyakran észrevették, hogy azok az orvosságok, amelyeket belsőleg használnak, azaz lenyelnek, a kábítószerek miatt, amelyeket tartalmaznak, gyöngítik a szervezetet. Olyan orvosság után kutattak, amely a meghülés okozta betegséget lehetőleg külsőleg gyógyítsa. E betegségek közül való a reuma is, amely az orvostudomány legutolsó megállapítása szerint mikroba okozta infekció. Ez a mikroba hideg környezetben retentó fájdalmat okoz a testrészekben, amelybe befészkelte magát. Ezen fájdalmak enyhítésére a beteg részébe hőhullám küldése szükséges, amely behatoljon a legrejtettebb sejtébe is. Kiprobált orvosság, amely külsőleg is előidézi ezt a meleggullámot a Sloans Liniment készítmény. Egy gyár gépésze elmesélte barátjának, hogyan szabadult meg kínzó reumájától. Nem hagyhatta el szolgáltatást és nem is volt pénze, hogy betegséget hosszú ideig gyógyítsa, egy üveg Sloans Linimentet vásárolt. Valahányszor jelentkeztek a fájdalmak, bekente a fájó részeket Sloans Linimenttel. Azonnal kellemes meleget érzett a bekent részekben és a fájdalmak rögtön megszűntek. Minden reumában szenvedőknek, akik foglalkozásuknál fogva nem tartózkodhatnak szanatóriumban, hogy hosszadalmas és drága kezelésnek vessék alá magukat, a Sloans Liniment készítmény az a szer, mely a régi meghülés okozta fájdalmakat enyhíti. Ez a készítmény, minthogy külsőleg hat, nem gyöngíti a szervezetet. A nagy üveg a kis üveg kétszeresénél többet tartalmaz. Kis üveg ára 35 lej, nagy üvegé 60 lej. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

APRÓ

HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

1.000.000 lejig garanciával és 100.000 lej készpénzzel rendelkező fiatal autorizált képviselő megfelelő képviseletet, betársulást, esetleg állást keres. „Komoly” jellegre a kiadóba.

Kiadó szép butorozott szoba kapumelletti bejárattal, fürdőszoba használattal. Str. Gen. Berthelot 25.

Keresek központban üres szobát fürdőszobahasználattal vagy egy szoba konyhás, fürdőszobás lakást. Cim a kiadóban.

Az odorheui ortodox izr. hitközség keres jókarban levő Széferterót megvételre. Érdekeltek írják meg a széfer eredetét, karbantartását, árát és fizetési feltételeit. Cim: Dávid Dezső hitközségi elnök Odorheiu.

Kiadó olcsón két elegáns butorozott műlönbejárattal, parkettes szoba zongorával, csempé fürdőszobával, hideg-meleg vízzel. Külön-külön is, esetleg ellátással. Str. Iulian Popp 21.

Regele Ferdinand 23, volt Sebők cukrázda üzlethelyisége február elsejére kiadó. Telefon 14-24.

Különbejárattal butorozott szobát fürdőszobahasználattal keresek a központban. Címeket „Február 1” jellegre a kiadóba.

Fűszer- és csemegeüzlet a belvárosban, más elfoglaltság miatt, sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Fiatall ügyvédnek iroda, előszoba, fürdőszobával kiadó. „Biruinta” Cluj, Reg. Maria 22. szám.

Perfekt gyors- és gépirónó felvétetik. Hansa Romana Cluj, Str. Matia 1.

Szűlőt keresek lehetőleg Alud környékén 5—10 holdig vagy a Mures mentén 8—10 km távolságra belsőséggel és épületekkel ügyfelem részére. Bizalmas leírást kér Dr. Farkas Imre ügyvéd Cluj, Calea Victoriei 34.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN
HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

Minis

Tokio

kió uo
várdjai
masabb
gos, fo
1923-as
ból tám
rabja
vizárok
külvilág
szári k
től a k
dokol e
embere
ikban
hajolna
Nipon
nök, ag
ben ár
dákban
hány p

Hirok

hatalma
ritkán
politiká
akik ne
jong, a
tézkedés
a miká
hasem
atlan.
nem eg
vezet m
megbizo
kolással
tisztítat
ható a
köve, a
tisztvisé
hogy az
gozik. I
kirit kö
cséretét
a halál

Ha a

azóval i
tott mo
és hivel
mint az
elmult é
nyitása
követke
sajnálju
denst.”
Tokió,
zetői le
találták

Hirok

resztik
ségével
16be me
ság elő
nő vár
elődei r
a miszo
amerika
sonkát,
amelyet
küldene
Mielő
rom kis
Kazuko
és lány
köszönt

Hetvenmillió japán császáranak magánélete

Minisztertanács állapította meg, hogy a mikádónak szabad rádiót hallgatni

Hogyan telnek a „nap unokájának” napjai

Tokió, január 6. A hatmillió lakosu Tokió uccái szélesebbek, mint Párizs boulevardjai és a nap bizonyos óráiban mozgalmassabbak, mint Newyork avenui. A hangos, forrongó város szívében, amely az 1923-as földrengés után acélból és betonból támadt fel ismét, a régi Japán egy darabja terül el: a császári palota. Széles vízárk választja el a mikádó székhelyét a külvilágtól. A kettős hidon, amely a császári kertek kapujához vezet, kora reggeltől a késő esti órákig szüntelenül zárandok egy végnélküli processzió. Felöltöztek emberek európai szabásu, disztelen ruhákban megállanak egy pillanatra és meghajolnak a falak előtt, amelyek mögött Nippon élő istene, a mikádó él. Gyermekek, nők, aggok, diákok, tiszték, akik napközben áramvonalos autók kormányánál, irodákban, vagy moziban láthatók, itt néhány pillanatra minden nyugatiasságot le-

ráznak magukról, hogy „a nap unokáját” egy 2500 évre visszatekintő család utolsó tagját, Hirohito japán császárt távolról is némán köszöntsek.

Ki ez az ember, akinek népe fölött ily lenyűgöző hatalma van? Akinek egyetlen helytelenítő szava elegendő ahhoz, hogy megbuktasson egy katonai felkelést, mint ahogyan az tavaly februárban történt? A mikádó trónján most Hirohito császár ül. Tizenegy éve, hogy birtokba vette a japán uralkodók örökét. Uralkodási idejét „a sova” korszaknak nevezik és a nagy állam-szocialista kommunistaellenes mozgalom, amely a hadsereg sorából indult el, „sova” restaurációnak nevezi magát. Ez a mozgalom adta ki a jelszót: mindent a mikádónak és azt kéri, hogy a politikát vegyék ki a politikusok a gazdasági vezetést a kapitalisták kezéből és adják át az államfőnek.

A csalhatatlan császár

Hirohito császárnak csaknem mágikus hatalma van a 70 milliós nép fölött. Csak ritkán avatkozik be önmaga országának politikájába. Ő nevezi ki a minisztereket, akik nevében kormányoznak. Ha a nép zajong, a pártok a legfőbb kormányzási intézkedésekkel elégedetlenek, úgy a harag a mikádó miniszterei ellen irányul, de sohasem ellene. A császár ugyanis csalhatatlan. Ha megtörténik az, ami különben nem egyszer előfordult, hogy titkos szervezet meggyilkolja a császárt valamelyik megbízottját, úgy teszi ezt azzal az indokolással, a császár környezetét meg kell tisztítani. Japán sok kertjében megtalálható a negyvenhét róni viharvert emlékköve, akik a mikádó egy magasállású tisztviselőjét megölték, mert azt hitték, hogy az isteni császár érdekei ellen dolgozik. Miután így bosszút állottak, harakirit követtek el magukon. A császár dicsegetésével szájukban mentek mind a 47-en a halálba.

„Mi sajnáljuk a tokiói incidens-t”

Ha azonban a mikádó akár egyetlen szóval is helyteleníti az ő érdekében indított mozgalmat, úgy ez diszkreditálva van és hívei számára nem marad más hátra, mint az öngyilkosság. Így történt ez az elmúlt év májusában is. A parlament megnyitása alkalmával Hirohito császár a következő szavakat fűzte beszédéhez: „Mi sajnáljuk a nemrég történt tokiói incidens-t.” Néhány órával később megtudta Tokió, hogy a februári katonai puccs vezetői levonták a konzekvenciákat. Holtan találták őket a vizsgálati fogságban.

A császár élete reggeltől estig

Hirohito császárt reggel hat órakor ébresztik fel. A császár kamarásának segítségével öltözik fel. Félhét órakor az ebédlőbe megy, ahol a nyugodt, a nyilvánosság előtt alig mutatkozó Nagako császárnő vár reá a reggeliző asztalnál. Hirohito elődei reggelire főzeléklevest esznek, mely a miszo nevet viselte. A mostani császár amerikai módra reggelizik, zabkenyeret, sonkát, tojást eszik és kávét iszik hozzá, amelyet japán kivándorlók közvetlenül küldenek neki Braziliából.

Mielőtt a császár munkához látna, három kislánya, a 11 éves Sigeo, a 7 éves Kazuko és az 5 éves Atsuko üdvözlök. Apa és lányai csipőből való rövid meghajlással köszöntik egymást. Nem csókolóznak,

mert ez a nyugati szokás szigorúan száműzve van a császári udvarból. A gyermekek ezután egy a császári palotán kívül fekvő modern iskolába mennek. Ezalatt Hirohito elolvassa Tokió 12 nagy napilapját, majd fogadja minisztereinek reggeli jelentését. Ezután kilovagol a császár, vagy a palota kertjében golfozik. Ha ebben a felfrissülésnek szánt órában esik az eső, valamilyen művészi kiállítását tekint meg a császár, vagy pedig kedvenc időtöltésének, a biológiai kutatásnak szenteli idejét.

A császári fogadtatások

A délutánt ismét a vezető államférfiakkal való tárgyalások töltik ki. Félhét órakor a császár magánosan elvégzi főétkezését. Este csaknem sohasem hagyja el a palotát. Recepciókon, vagy éppen szórakozó helyeken hiába keresné valaki Hirohito estét javarészt magánosan tölti. Olvas, vagy rádiót hallgat — különösen azóta, amióta a minisztertanács állapította meg, hogy egy ilyen készüléknek a palotában való felállítása összeegyeztethető az ország erkölceivel és hagyományával.

Az év néhány estéjén a mikádó recepciót rendez a császári kertekben. A vendégek a meghívóval együtt fehér krizantémot kapnak, amelyet az autó szélvédő üvegére erősítenek, mielőtt elindulnának a császári palotába. Ez a jelvény a vendég kocsijának a város mozgalmas uccakereszteiseinél különleges figyelmet biztosít. A császári kertekben kisasztalokon teát szolgáltatnak fel és kis süteményeket adnak hozzá, amelyeket szorgosan kérnek, de nem igen esznek a vendégek. Mert a süteményt emlékképpen hazaviszik magukkal. Egy bizonyos idő eltelté után felhangzik a nemzeti himnusz, a vendégek a park főútjához tódulnak és néhány röpké percre megpillanthatják a császár sovány alakját, amint gyors, rövid léptekkel, mélyen meghajolva, kiséréte élén elhalad, hogy külön pavillonjában foglaljon helyet. Tíz perc múlva ismét eltűnik. A „nap unokájának” hívják a mikádót, aki egyuttal „tenno” is, az ország legfőbb vallási méltósága. Néhány héttel ezelőtt feszült hangulat uralkodott Tokióban, mert percerőperre várták Kína hadüzenetét. A minisztereknek azonban órákig kellett a császári templom előcsarnokában ácsorogni: a mikádó egyszer évenként előforduló suki „korej sant”, az ősök tiszteletének ceremóniáját celebrálta. Hirohito elődeihez imádkozott, Japán legfőbb isteneihez, kik egyenesen a naptól származnak. Azután fogadta minisztereit.

2 helyzet: társaságban, sportnál

Egyetlen egy kölniviz

SINAIA

A csillogó, hideg hegycsúcson, valamint a szalónok meleg, kedélyes közvetlenségében a „SINAIA” kölniviz az üdéség lehelletét és természetes érzékelését kölcsönöz.

Más Nortier-készítmények: EXTASE és VALSE D'AMOUR. A 3 kölniviz-fajta egyszerű eredeti üvegekben is kapható ménsékel áron.

A legtöbb országban csökkent a munkanélküliség

GENF, január 6. (Rador.) A nemzetközi munkásszövetség elnökségének kimutatása szerint, 1936 augusztusától decemberig a munkanélküliség csökkent a legtöbb országban. Magyarországon, Lettországon, Jugoszláviában, Bulgáriában, Észtországban, Japánban és Svédországban az iparban foglalkoztatott egyének száma most még nagyobb, mint 1929-ben volt.

Ujabb százhuszonhat transilvaniai céget birságoltak meg a repülőbélyegek hiánya miatt

A cluj-i iparkamara mozgalmat indított a repülőbélyeg-kihágások amnesztiában való részesítéséért

Bucuresti, január 6. (Az Uj Kelet tud.) A repülésügyi alap most tette közzé azoknak a megbirságolt cégeknek a névsorát, amelyek ellen a kiküldött ellenőrök kihágási jegyzőkönyveket vettek fel. A kimutatás október-november hónapokra vonatkozik. Általában véve megállapíthatjuk, hogy a cégek a legnagyobb gonddal vigyáznak arra, nehogy az ellenőrök mulasztásokat állapíthassanak meg a területek és ennek tulajdonítható, hogy jelentősebb összegekre rugó birságtételek uszszólván alig szerepelnek a több száz céget tartalmazó kimutatásban. Arra sem lehet panaszkodni, hogy az ellenőrök kivételüket ismernének eljárásuk folyamán, hiszen a megbirságolt vállalatok sorában szerepel többek között az állami osztályorszájték is 159 ezer lej birsággal, valamint a szövetségi központ is.

Október-november havában Transilvania területén 126 céget találtak mulasztásban az ellenőrök, a kirótt birság azonban együttesen nem haladja meg a 600 ezer lejt. Legtöbb megbirságolt céggel Timisoara megyében találkozunk (29), utána 19 céggel Cluj megye, 15 céggel Sibiu megye, 11 céggel Bihor megye, 9-9 céggel Tarnava-Mare és Satumare megyék 8 céggel Mures megye, 6 céggel Brasov me-

gye, 4-4 céggel Arad, Hunedoara, Treiscaune és Turda megyék, 3 céggel Salaj megye és egy céggel Somes megye következnek.

Annál aggasztóbb viszont az az értesülésünk, hogy december hó folyamán eszközölt ellenőrzéseik során az aviatikai alap közegéi igen nagyszámu és jelentékeny összegekre rugó birságtételeket eszközöltek. Így tudomásunk van arról, hogy egyik transzilvaniai városban félmillió lejes birságot is kivetettek és gyakoriak a több tízezer lejes birságok is.

A cluj-i kereskedelmi és iparkamara akciót indított annak érdekében, hogy a már kirótt birságokat részesítsék amnesztiában és ezt a mozgalmat a kamarai szövetség is támogatja.

Egy pincér és feleségének tragikus öngyilkossága

Bucuresti, január 5. Disos Magurele uccai lakásukon ma felfedezték Ciuca Dumitru pincér és feleségének hulláját. A nyomor miatt öngyilkosságot követtek el még szilveszter éjjelén. A holttesteket a halottsházába szállították.

Közintézmény ellen is lehet végrehajtást vezetni

Bírói ítélet alapján végrehajtást vezettek a timisoarai kerületi vasutigazgatóság ellen

Timisoara, január 5. Régen vitatott és kifogásolt kérdése volt a polgári perrendtartásnak ama kiváltságos intézkedése, amely szerint közintézmények ellen még akkor sem lehet végrehajtást vezetni, ha arról jogerős bírói ítélet intézkedik. Így például számtalan esetben történik meg, hogy a vasut, posta, vagy valamely város hitelezője, esetleg szállítója még akkor sem tudott pénzhez jutni, ha bírói ítélet birtokában volt, mert nem vezethetett végrehajtást a közintézmény ellen. Ilyen esetekben csak az volt a teendő, hogy a bírói ítélet alapján kérték a megítélt összeg felvételét az illető intézmény költségvetésébe, ez azonban rendszerint évekig elhúzódott.

Ezzel a jogi problémával kapcsolatosan most a timisoarai tábla olyan ítéletet hozott, amelyre aligha volt példa és módot adott arra, hogy foglaltságot vezessenek egy közintézmény, jelen esetben az államvasutak ellen.

A per tárgya egyébként tizenhét évre nyúlik vissza. 1920-ban Tomini Tivadar vasuti előmunkás a negyedik kerületi pályaudvaron egy vasuti szerelvény javításán dolgozott. Egy óvatlan pillanatban a szerelvényt gondatlanságból megtoltatták és a hirtelen nekiindult kocsi a munkapadhoz nyomta Tominit, aki súlyos belső sérüléseket szenvedett. Hosszas kórházi kezelés után az előmunkás meggyógyult, de továbbra is munkaképtelen maradt. Eleinte a vasutigazgatóság könnyebb munkára próbálta beosztani, ezt sem tudta azonban elvégezni, mire végkielégítés nélkül elbocsátották állásából.

Tomini nagy nyomorba jutott, munkaképtelensége minden kereseti lehetőségtől megfosztotta. Amikor a vasutigazgatóság többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó kártérítést adni, pert indított a vasut ellen, amelytől 100 ezer lejnyi kártérítést, illetve havi kétezer lej életjáradékot követelt. A törvényszék előtt azonban a vasutigazgatóság képviselője bemutatott egy nyilatkozatot, amelyet Tomini irt alá és amelyben lemond minden igényéről. Tomini kijelentette a bíróság előtt, hogy ezt a nyilatkozatot még elbocsátása előtt, kényszerhelyzetben írta alá, abban a reményben, hogy per nélkül is kártalanítani fogják. A törvényszék azonban nem fogadta el Tomini magyarázatát és teljes egészében elutasította kártérítési igényét.

A rokkant munkás ekkor a táblához fellebbezett. A tábla előtt Tomini képviselője, Skutaczky Miksa dr. beigazolta, hogy a munkás valóban kényszerhelyzetben írta alá a kérdéses nyilatkozatot, mely így nem befolyásolhatja a per folyamatát. A tábla részben helyt adott a keresetnek és 1922 évre visszamenőleg havi 1400 lej életjáradékot ítelt meg Tomini Tivadar-nak.

A szerencsétlenül járt munkás ezek után azt remélte, hogy véget ér nyomorúsága és hamarosan megkapja pénzét. A táblai ítéletet ugyanis a semmitörvényű is helybenhagyta és ennek alapján Tomini kérte az összegnek az államvasutak költségvetésébe való felvételét. A kérelem teljesítése azonban egyelőre késett és minden sürgetés hiábavalónak bizonyult. Évek teltek el, Tomini járandósága már közel 200 ezer lejre emelkedett a kamatokkal együtt, míg a szerencsétlen ember a legnagyobb nyomorban tengődött. Ekkor Tomini képviselőjében Skuteczky Miksa dr. közigazgatási pert indított a vasutigazgatóság ellen, hogy kötelezzék azt a bírói ítélet rendelkezéseinek teljesítésére, egyúttal pedig kielégítési végrehajtás iránt is pert indított a törvényszéken. Skuteczky dr. ugyanis arra hivatkozott, hogy a törvény ugyan nem ad módot közintézmény elleni végrehajtásra, ez a kiváltság azonban a közvagyonra vonatkozik, nem pedig az államvasutak magánvagyonára, amelyet semmiféle törvényes intézkedés nem védhet meg a végrehajtástól. A törvényszék a tárgyalás folyamán számos felsőbbbírói ítélet bemutatása után valóban megállapította, hogy a törvény csak a közinté-

mények ama vagyonát veszi ki a foglalás és végrehajtás alól, amely közvagyonot képez. Ezért a törvényszék helyt adott az ügyvéd érveinek és elrendelte a végrehajtást az államvasutak ingó és ingatlan magánvagyonára.

A törvényszéki ítéletet a vasutigazgatóság természetesen megtámadta és így közvetlenül a karácsonyi szünet előtt a tábla elé került a különös végrehajtás ügye. Több tárgyalás után a tábla Marta dr.—Popescu—Farchescu dr. tanácsa helybenhagyta a törvényszéki ítéletet, de azzal a

kiegészítéssel, hogy a végrehajtási jogot kiterjesztette az ingó és ingatlan magánvagyonon kívül a CFR mindama jövedelmére is, amely nem képez közjövédelmet.

A táblai ítélet birtokában néhány nappal ezelőtt Skutaczky Miksa dr. a bírósági végrehajtó kíséretében megjelent a kerületi vasutigazgatóság hivatalában és bejelentette, hogy Tomini Tivadar rokkant munkás jogerős követelésének fejében 176 ezer lej erejéig végrehajtást vezet a CFR ingó és ingatlan magánvagyonára, valamint magánjövédelmére is. A bejelentés érthető izgalmat keltett a vasutigazgatóság körében, de viszont a táblai ítélet ellen mit sem lehetett tenni és így a végrehajtás megtörtént. Ezek után a vasutigazgatóság a semmitörvényű terjesztett be felfolyamodást a végrehajtás ellen, de gyakorlatilag ez már mit sem változtat a CFR bansági magánvagyonra végrehajtásának jogi tényén, ami egyébként jogszkörökben érthető szencziót keltett.

SZÍNHÁZ-FILM

Eső után köpenyeg

Ma este lesz a bemutatója Békeffy István és Krasznai Mihály remek új operettjének az Eső után köpenyeg című ujdonságnak. Egészen kivételes sikerrel játszották Pesten a szezon kezdete óta szakadatlanul ezt az igazán elragadó meséjű pompás zenéjű operettet, amelynek kissé pikáns, de a jóízűt azért nem sértő kitiűnő meséje, nagyszerű kabinettfigurái, s a rendkívül ötletes zene és a jobbnál-jobb tánc-számok nálunk is hasonló nagy sikert ígérnek.

Az ujdonságot Gróf László rendezi. Nagy érdekes és különleges a szereposztás is. Solymosán Magda alakítja a primadonna szerepét. Jenei János a csécsap, elbizakodott férjet, Kovács György a fészeg fiatalembert, aki végül is mindenkit meghódít a darabban. Sándor Stefi, Stefanidesz III, Csóka József is jobbnál-jobb szerepekhez jutottak az új operettben, amely szerdától kezdve mindennap színpadon kerül.

Vizkeresztkor három előadás

Vizkereszt napján három előadás lesz a színházban. Délután három órakor Kálmán Imre rég nem játszott nagy operettje a Marica grófnő kerül színpadra Solymosán Magdával a címszerepben. Hatkor a nagy-

sikerű A virágzó asszonynak lesz az ötödik előadása, míg este kilenckor, mint már irtuk az Eső után köpenyeg című operett bemutatója van.

HETI MŰSOR:

Szerda d. u. 3: Maricza grófnő. (Olcso helyárrakkal.)
d. u. 6: A virágzó asszony. (Ötödször.) este 9: Eső után köpenyeg. (Békeffy István és Krasznai Mihály nagyszerű operettujdonsága. Rendező Gróf László. A főszerepekben: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz III, Kovács György, Jenei János, Csóka József. Teljesen új díszletekkel. Premierbérlet.)
Csütörtök 1/2 9: Eső után köpenyeg. (Rendes bérlet.)
Péntek 1/2 9: Eső után köpenyeg. (Harmadszor.)
Szombat d. u. 5: Ifj. Horváth Pál. (A nagy-sikerű Földes vigjáték első olcsó helyáras előadása.)
este 9: Eső után köpenyeg. (Negyedszer.)
Vasárnap d. u. 3: A néma levente. (Olcso helyárrakkal.)
d. u. 6: Csárdás.
este 9: Eső után köpenyeg. (Ötödször.)
Hétfő és kedd: Sidy Thal és társulatának vendégjátéka.
Szerdától: Társasjáték. (Fodor László leg-
újabb bvigjátéka.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szerda, január 6: Cárévecs.
Csütörtök, január 7 (matiné): Carmen. (Vera Mora szopránnal.)
Péntek, január 8: Denevér.
Vasárnap, január 10 (este): Cigánybáró. (Vera Mora szopránnal.)
Hétfő, január 11: Tosca.

Szerda, január 13: Pillangókisasszony. (Vera Mora szopránnal.)
Péntek, január 15: Piros rózsák. (Premier.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A pénz. (L'Argent) Emil Zola legszebb regényének modern filmváltozata. A francia film világsikere. Főszerepekben: Pierre Richard Willm (a Moszkvai éjszakai főszereplője), Jean Worms, Vera Korene, Olga Tchehova. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírűd.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől: Csoda jó műsor: I. Álmaid éjszakája. Lillian Harvey-vel. (Román és magyar felirattal.) II. Mr. Wong, a rejtélyes grand guignol. Lugosi Bélával. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9 órakor, pénteken két előadás 3 és 5 1/2 órakor: I. A budhaszobor titka. Izgalmas detektívdráma. Fősz.: Warner Oland. II. Az élet utja. Szovjet filmmláger. Román-magyar feliratok.

Szombaton, január 9-én bál miatt nincs előadás.

— Tizenkét fog meleg Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Bucurestiben tegnap —12 Celsius fokot mértek, amire hosszú idő óta nem volt példa. A meleg fokozódóban van.

SPORT

A cernauti Jahn vezet a jég-hokki Nemzeti Bajnokságban

Gyenge jég miatt a Dragos Voda—Bragadiru mérkőzést csak barátságos jelleggel játszották

Cluj, január 5. (Az Uj Kelet tud.) A jég-hokki Nemzeti Bajnokságban a vasárnapi programon még egy mérkőzés szerepelt, a Dragos Voda—Bragadiru. Ezt a bajnoki mérkőzést azonban a gyenge jég miatt kölcsönös megegyezéssel elhalasztották. Helyette az ellenfelek barátságos mérkőzést játszottak, amely 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. A jég-hokki Nemzeti Bajnokság állása a vasárnapi forduló után a következő:

Jahn	2	2	0	0	3:1	4
Telefon Club	1	1	0	0	2:0	2
Dragos Voda	1	1	0	0	3:1	2
Universitatea	2	0	0	2	2:5	0
H. C. Bragadiru	1	0	0	1	0:1	0
C. S. Mercurea Ciuc	1	0	0	1	0:2	4

Jég-hokki torna Targumuresen

Targumures, január 5. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton és vasárnap a CS Mercurea Ciuc és a Mures jég-hokki együttese barátságos mérkőzésekben találkoztak. Pénteken a CS Mercurea Ciuc 3:0 (0:0, 3:0, 0:0) arányban győzte le a Murest, míg szombaton a Mures revánsot vett: 4:2 (2:0, 2:1, 0:1) győzött mercurea ciuci ellenfele ellen.

Ujabb görög játékosok a Venusban. Bucarestből jelentik: A Venus sportegyesület megbízottja tegnap este igazolási kérelmet nyújtott be a labdarúgószövetséghez. Az irások Petre Beffa névre szólnak. Beffa a szaloniki Aris nevű sportegyesület középfedezője volt, akit a Venus jelenlegi középcsatára, Humis-szal történt és bevált kísérletezése után szerződött. Hír szerint a közeljövőben egy harmadik görög játékos is lesz a fővárosi sportegyesületnek. Ennek neve Vikelide, akinek kiadatása azonban még nincs teljesen rendezve.

ELMARAD A HAGGIBBOR KÖZGYŰLÉS. A cluji Haggibbor sportegyesület január 6-ra, szerdára hirdetett közgyűlése közbizonyt akadályok miatt elmarad. Az új közgyűlés időpontját a Haggibbor vezetősége még nem állapította meg.

Alexandria. Admira Bécs—Északkelet-iptomi válogatott 4:0 (2:0). Gyenge nivóju mérkőzés. A mérsékelt képességű egyiptomi csapat csak a védekezésre ügyelt. Vogl I két gólt lőtt, Bican és Vogl II egyet-egyet.

Románia jég-hokkicsapata február 10-én indul el a londoni világbajnokságra. A csapatot a világbajnoki mérkőzések után máris több ország szövetsége hívta meg.

Timisoaran vasárnap folytatták a Téli Kupa labdarúgómérkőzéseket. Eredmények: Dura—Rapid 2:0 (0:0), Patria Staruina 4:2 (2:0). Volt egy barátságos mérkőzés is: Chinezul—ILSA-Galvani 6:0 (2:0).

Bécs. Téli kupamérkőzések: Post—Sportverein 1:0, FAC—Hermann 2:2, Hakoah—Victoria 2:1, Libertas—Dornbach 8:1.

Baiamare—Cluj városközi birkozóverseny Clujon. Január 6-án, ma este 8 órai kezdettel a CMSC Str Regina Maria 11 alatti klubhelyisége kiemelkedő sportesemény színhelye lesz, amikor Baiamare birkozói a cluji birkozókkal mérkőznek össze erejükért. A vendégcsapat a következő birkozókból áll: Tulits Zoltán, Pricop Károly, Konreich Imre, Longauer Lajos, Kruppa Ferenc, Szücs József, Vida Géza. A CMSC három csapattal vesz részt a városközi küzdelemben.

Max Baer Európában. Newyorkból jelentik: Február 10-én Max Baer, volt öklívívóvilágbajnok és Hoffmann nevű kísérője a Quen Mary óceánjárón Európába hajóznak. Utjuk célja London, ahol Max Baer a London melletti Wembley-stadionban a Ben Ford—Jack Petersen öklívívómérkőzés győztesével fog barátságos mérkőzés keretében találkozni. A mérkőzés időpontja még nincs megállapítva, az azonban március 20. előtt lesz.

Nem vezett el a bucuresti CFR — illetve FC Rapid! A bucuresti CFR, új nevén FC Rapid jó pár nappal ezelőtt keleti turára indult. Ahogy a constantai kikötőt a bucuresti csapat elhagyta — nyoma vezett, illetve szerepléséről és holtartózkodásáról semmi hír nem érkezett. Sportkörökben a hallgatást annak tudták be, hogy a bucuresti csapat sorozatos vereséget szenvedett és ezért a hallgatás. Azonban, mint a bucuresti Tempo című lap közli, a keleti portyára indult FC Rapid karácsony első napján Beyrouthban játszott az ottani Helm Sport együttese ellen és azt 6:3 (1:0) arányban fölényesen legyőzte. December 28-án a Rapid Tel-Avivban az ottani Makkabi ellen 1:0 (0:0) arányban győzött. Ez a mérkőzés csak 50 percig tartott, mert felhőszakadás miatt félbeszakadt.

Selyemszalaggyár

I. SORKES

Bucuresti, Str. Episcopul 54. Telefon: 229.69.

Allandó készletben a következő szalagruk: Műtaft, nemzetiszínű szalag, Atlas, mosható férfi Ripps. Övszalagok csontozattal, vagy anélkül. Kívánatra szinkártya és árjegyzék.

Az új büntetőtörvénykönyv tarka újításai és szigorú rendelkezései

Mi az a „jó nemzetközi kapcsolatok elleni vétség?” Kifüggesztik a marasztaló ítéletet

Csuj, január 5. Január elsejével életbe lépett a II. Károly király nevét viselő új büntetőtörvénykönyv, amelyet még az elmúlt év februárjában szavazott meg a parlament. Még sosem kerülhetett az új büntető kódex alkalmazására és máris külön törvénnyel kellett helyesíteni a büntetőtörvénykönyvbe és büntügyi perrendtartásba becsusztott 25 fogalmazási hibát, amelyek egyes törvény-cikkelyek értelmét teljesen elferdítették. Hogy csak egyetlen példát említsünk, a kódex 97. szakaszának 3. bekezdésében, amely a büntett kísérletének egyik válfaját bünteti „két évig terjedhető” fegyházat szereztek vele a „két évtől felfelé” kifejezés helyett.

Még hónapok telnek el az új kódex alkalmazásáig

Az új törvénykönyvnek a bíróságok előtt való alkalmazásáig előreláthatólag még jó néhány hét, ha nem éppen hónap fog eltelni. A most folyó bűnperekben még a régi büntetőtörvénykönyvet alkalmazzák, mert az új büntető kódex csak abban az esetben bír visszaható érvénnyel, ha valamilyen büntetőcselekmény megtörténtére enyhébb büntetést ír elő az előzőnél. Ennek a büntetőjogi elvnek az alkalmazására azonban aligha fog sor kerülni. Az új büntető kódexet általában kemény szigorra jellemzi, amely egyrészt abban nyilvánul meg, hogy a különböző büntettek és vétségek esetében megszigorították a maximális és minimális büntetéseket, másrészt egész sereg olyan cselekményt inkrimináltak, amelyek eddig nem képeztek a büntetőjogi megtorlás tárgyát. Az új kódex fel akarja venni a harcot a Romániában az utóbbi évek statisztikai kimutatásai szerint rohamosan fokozódó bűnözéssel, emellett igyekszik különös tekintettel lenni azokra a sajátos bűntettekre és vétségekre, amelyek főleg az ország közéletére nyomják rá bélyegüket.

A törvény általános határozmányai között érdekes újításként szerepel az az intézkedés, amely szerint súlyosabb büntettek esetében a büntetést egyrészt leközik a hivatalos lapban, másrészt kifüggesztik legalább egy hónapi időtartamra az elítelt otthonának ajtaján és az illető közszékházán. Könnyebb vétségek esetében, a sértett fél kérésére, a bíróság ugyancsak elrendelheti a közlést és kifüggesztést. Egyike az azoknak az újabb büntetőjogi elméletek által ajánlott intézkedéseknek, amelyekben a büntől való elrettenés egyik hathatós eszközt látják. Az elítéltekkel való bánásmód tekintetében a legmodernebb és leghumanitáriusabb elvek érvényesülnek az új kódexben. A büntetés alkalmazásának felfüggesztése és a feltételes szabaddíjbehelyezés kivül — melyek a régi büntetőtörvénykönyvben ismeretlen intézkedések voltak — az egyes börtönök mellett „felügyelőbizottság” létesítenek, amely a börtönök lakóinak életét és javulását van hivatva ellenőrizni, ezenfelül pedig a „foglyokat gyámolító szervezetek” alakulnak, amelyeknek hivatása az lesz, hogy a börtönből kiszabadultakat „reklaszálódáshoz”, a társadalmi életbe való visszaküldéshez segítsék. Ezek a társaságok fognak a kiskorú bűnözők elhelyezéséről is gondoskodni.

A polgári rehabilitálás

Szigorúan veszi az új törvény a bűnügyekben kiszabott pénzbüntetések fizetését, amelyekkel eddig több-kevesebb elnézéssel bántak. A büntetés kiszabásától számított egy hónapon belül be kell mutatni a teljesítéssel szülő nyugtát, ellenkező esetben a pénzbüntetés jog szerint átalakul kényszermunka kötelezettséggé, amelyet különlegesen e célra létesített munkatelepeken kell teljesíteni. A törvény újításai közé tartoznak az olasz pozitivistá bűnügy-szociológiai iskola által ajánlott biztonsági intézkedések. Szám szerint 15 ilyen intézkedést sorol fel a törvény, amelyek közül különösen az Angliában meghonosult „jómagaviseleti kaució” tarthat érdeklődésre számot. Ennek letétele ellenében a kiszabott büntetés alkalmazását, adott esetben, három évre felfüggesztik a bíróság és amennyiben meggyőződést nyert az elítelt megjavulásáról, úgy a büntetést végleg el is engedi. Három — tíz évvel különböző büntetések letöltése után az elítelt az új kódex értelmében kérheti polgári rehabilitálását. A rehabilitálás folytán az illető megszűnik jogszertint rovtannaltni lenni és megszűnnek azok a joghátrányok is, amelyeket elítélése folytán szenvedett.

Súlyos szankciók a társadalmi rend elleni bűncselekményekre

A törvény különös részét, mint mondtuk, az egyes bűncselekmények világos és eddig a kódexekben szokatlan részletességgel való

körülírása, valamint a büntetések fokozott szigorra jellemzi. Tekintélyes fejezetet foglal el az állam belső biztonsága ellen elkövetett bűntettek és vétségekről szóló rész.

A felségserzésnél külön körvonaloza a törvény, hogy az uralkodói tekintélyt sérti meg az, aki a nyilvánosság előtt az uralkodónak tenne szemrehányásokat kormányának ténykedéséért. Az alkotmányos rend aláadásának büntetést követi el az, aki erőszakosan akarja az állam alkotmányos formáját, törvényes trónörökösét megváltoztatni — mondja a 207. szakasz, míg a 209. szakasz hat pontban körvonaloza a „társadalmi rend” elleni cselekvés vétségét. Háromtól hét évig terjedő börtönnel sújtják az e szakasz ellen vétőket.

A 209. szakasz első pontja világosan körvonaloza a társadalmi rend elleni cselekvés vétségét: „ha valaki propagandát fejt ki valamely társadalmi osztálynak más osztály fölötti diktatúrája erőszakos bevezetése érdekében, vagy általában az állam társadalmi rendjének megdöntésére. A 4. pont szerint elegendő a büntetés kirovásához

egyszerien az, ha valaki egy ilyen szervezettel összeköttetésbe lép s az 5. pont szerint az a tény maga, hogy valaki egy ilyen szervezetet bármilyen módon segítse.

A jó nemzetközi kapcsolatok elleni vétség

A 220. szakasz a külföldi államfőket veszi védelmébe, román területen elhangzó bármely támadással szemben. Ha valaki például Hitlerre sértő szót találna használni, e szakasz értelmében hat hónaptól három évig terjedhető fegyházbüntetéssel sújtják.

Uj intézkedés és tipikusan a mai idők terméke a „jó nemzetközi kapcsolatok elleni vétség”, amelyet azáltal követ el valaki, ha hamis híreket terjeszt, amelyek Romániának valamely más állammal való kapcsolatát veszélyeztethetik, vagy pedig ami még érdekesebb, ha valaki acélból, hogy Romániát támadó háboruba sodorja be, izgatja bármilyen eszközzel ilyen értelemben a román közvéleményt. Ugyanígy bünhődik az is, aki tüntetést rendeztet valamilyen nemzetközi konfliktus tárgyalása idején, hogy ezáltal nyomást gyakoroljon a kormányra a háború érdekében.

Vlad Aurel, a „Román Front” transilvaniai vezére már takarodót fujt...

Miért ne mennénk együtt a baloldali franciákkal, ha azok garantálják határainkat — kérdezte a transilvaniai politikus Orastien tartott beszédében

Orastie, január 5. (Az Uj Kelet tud.) Az a város, ahová most az újságíró sorsa vett, Orastie, már a magyar impérium alatt is arról volt híres, hogy a legbugyóbb nacionalista román politikuskoknak nyújt otthont. Innen származik, ebből az alig tízezer lakosú kis hunedóaramegyei városból Vlad Aurel, az ismert transilvaniai román politikus, aki a transzilvaniai románok kisebbségi életében már jelentős szerepet játszott és aki most régi fegyvertársához, Vaída Sándorhoz pártolt át és annak politikai programját vallja, de itt élt és itt élt Mota Ioan görögkeleti pap is, aki már a békeidőben tulzott és fanatikus antiszemitizmusról volt híres.

Az új ország történelme pár évvel ezelőtt egy másik Mota nevet is feljegyezte, az öreg, de még mindig lázongó orastiei papnak, Mota Ioan fiának, Mota Ionelnek a nevét, aki akkor egy diáktársát lölte le, mert azt árulónak hitte és a bíróság felmentette és aki most egy nyolctagú deputáció élén harcol Franco tábornok mellett önkéntesen a spanyol beháborúban.

Ebben a túlfűtött, nacionalizmussal teli városkában tartott a napokban a transzilvaniai Román Front szervezete nagygyűlést, amelynek vezető szónoka természetesen Vlad Aurel, a párt transzilvaniai elnöke volt, aki beszédében meglepő megértésről tett tanúságot.

Halk és engedékeny hurokat penget a szónok...

Vlad Aurel először a külpolitikai helyzetet vázolta, beszámolv a spanyol belforradalmi vérengző fejzeteiről, amelyektől óva inti hivatást és ezután rátér arra, hogy Romániának, amely 18 évvel ezelőtt szabadult meg az idegen fennhatóság alól, mindenáron meg kell őriznie függetlenségét.

Sok hibát követtünk el a politikában — mondja Vlad Aurel — és ebből az alkalomból nem szégyellem bevallani, hogy a fiatal generáció sokszor túllőtt mostanában a célon mohoz nacionalizálási és fajvédő politikájával, amely nem vezetett eredményhez.

Pedig Románia enélkül a mohoz politika nélkül is meg tudja védeni a határait — mondja a volt miniszter —, mert népe szolidaritás és meg kell értenie azt, hogy nincsen miért beavatkoznia a külföldi államok politikájába.

Nekünk Franciaország barátunk — mondotta feltűnést keltő beszédében Vlad Aurel — és még akkor is mellette kell haladnunk, ha történetesen most baloldali politikát folytat, mert mellettünk van határaink megvédése érdekében és így nem kell érdekeljen minket ennek az országnak a belső szervezkedése.

A lényeg az, hogy határaink sértetlenek legyenek és a mi belső életünket majd úgy formáljuk, olyan rendszerre, ahogy akarjuk, anélkül, hogy a külföldi államok mintáit majmolnánk.

Huszonöt pártban öröklök az ország lakossága — mondotta tovább beszédében Vlad Aurel — és hiába kérte fel Öfelsége a király a pártok fejeit az együttműködésre, tovább folyik a harc, amely legutóbb a szégyenteljes Ghița Pop-féle botrányban robbant ki a parlamentben.

Vlad Aurel ezután a Román Front méltatására tért át. Elmondotta, hogy ez a párt politikán felül áll és egyedül a nacionalizmust propagálja.

A numerus valachicus kiválasztalom nem ujkeltető — mondja ezután Vlad Aurel —, még Bob és Radamovici püspökök alatt kérte ezt a románság és még a mai napig sem valósult meg és ezért, e tételért kellett kiválnia Vaidának és híveinek a nemzeti parasztpártból is, amely mai szervezetében, Vlad Aurel szerint, sem nemzeti, sem parasztpárt, mivel ezt a tételt, az arányosság tételét nem fogadta el.

Mi a trösztök, a kartellek és a vámtarifák eltörlését akarjuk keresztülvinni, amelyek leirhatatlan károkat okoztak az ország lakosságának.

Az alkotmány módosítását is követeljük — folytatja a szónok — és kérjük, hogy a halálbüntetést vesszék be a tolvajok és a gyilkosok számára.

Vlad Aurel optimista...

Vlad Aurel, a Vaidista párt transzilvaniai vezére ezután optimista jóslásokba bocsátkozott a kormányutódlás kérdésével illetőleg.

A Tatarescu-kormány már nem sokáig lesz uralom — jelentette ki határozottsággal nagyszámu hallgatósága előtt — és ha a politikuskok megértők és engedékenyek lennének, úgy egy koncentrációs kormányának lenne a legtöbb sánca.

Egy azonban bizonyos, a nemzeti parasztpárt hosszú ideig nem kerülhet a kormányra — mondotta Vlad Aurel —, mivel a kommunizmussal való kacérkodásuk kizárja őket a hatalomból.

Csakis jobboldali kormány következhetik — jósolja Vlad Aurel — és jelen esetben annak miniszterelnöke Vaída Sándor lesz, akinek vaskeze van és ezért van szüksége rá az országnak, amely most szomorú helyzetben van és gazdasági élete különösen sivár.

Nem akarok kormányprogramot adni, mert annak még nem érkezett el az ideje — fejezte be érdeklődéssel várt beszédét Vlad Aurel —, de legyen mindenki meggyőződve, hogy Vaída és a köréje csoportosult Román Front méltóan el fogja látni az ország ügyeit...

Vlad Aurel beszéde, amely a szokott jobboldali formulákon kívül békésebb hurokat is pengetett a demokratikus Franciaország felé, nagy feltűnést keltett nemcsak az egyes román pártok előtt, hanem még a Román Front hívei között is és annak nyomán arra lehet következtetni, hogy Pamfil Seicaruinak,

a Curentul ismert publicista-főszerkesztőjének tényleg igaza lesz abban, amit a legutóbb egy cikkében bejósolt: a kormányutódlást jobboldali kormány fogja átvenni, amely baloldali politikával fog kormányozni. (b. b.)

PELIDISI-LÁZ BÉCSBEN

Bécs, január hó.

Mi az a titokzatos pelidisi? Ez a kérdés foglalkoztatta egy idő óta az embereket. Valami újfajta margarin? Vagy cigarettaszipka? Vagy rádióalkatrész?

Egy napon hire jött, hogy a pelidist bevezetik az iskolákba. Akkor talán mégse cigarettaszipka. Sőt nem is rádióalkatrész.

Utánajártunk, hogy mi a pelidisi — és kiderült, hogy nem más, mint — egy szám. Egy bonyolult matematikai képletből kapott eredmény. Minden embernek van egy pelidisi-je, vagyis egy száma, amely megmutatja, hogy jól van-e táplálva, vagy nem. Ez a csodaszám oly módon jön ki, hogy az embert leültetik és ülő helyzetében megméri. Azután ráállítják egy mérlegre és megméri a súlyát. Minden egészséges ember tisztes testsulya pontosan egyenlő ülő helyzetben való magasságának harmadik hatványával.

Itt kezdődik a komplikált matematikai számítás. Ha a testsuly tisztesének köbgyökét elosztjuk az egyszeres ülőmagassággal, akkor az eredmény az ideális egészséges embernél: egy. Minden más esetben a hányados nagyobb vagy kisebb aszerint, hogyan van táplálva. Ez a hányados a pelidisi. A pelidisi név egyszerű rövidítése e bonyolult művelet latin nevének: pondus decies lineare divisum sedentis altitudine.

A pelidisi nem humbug, hanem komoly, tudományos kísérleteken alapul. A formula feltalálója nem kisebb ember, mint a nemrég elhalálozott nagy, bécsi gyermekgyógyász: Pirquet professzor.

A Mautner-Markhof-gyermekkörház főorvosa, Nobel Ödön dr. egyetemi magántanár, a pelidisi elismert szaktekinetelye, a következőkben adott felvilágosítást a pelidisi tudomány jelentését illetőleg:

Többizben megkísérlelték már megállapítani a helyes tápláltság indexszámát, de a legtöbb ilyen formula kevésbé használható, mert az indexet az álló ember magasságának és testsúlyának viszonyából akarták kiszámítani. Az álló magasságban azonban két egészen különböző nagyság foglaltatik egybe: az ülő magasság és a lábak hossza, amelyek egészen másféle növekedési törvényszerűségeket vannak alávetve. Pirquet tanár sok éves fáradsáttalan munka után rájött, hogy csak az ülőmagasság kapcsolata a testsulyal adhatja meg a helyes mértéket a tápláltság állapotára. Az a téves felfogás, amely eddig mindig az állómagasságot akarta kapcsolni a testsulyhoz, a helyes mérték a tápláltság állapotára. Az a téves felfogás, amely eddig mindig az állómagasságot akarta kapcsolni a testsulyhoz, a helyes mérték a tápláltság állapotára. Az a téves felfogás, amely eddig mindig az állómagasságot akarta kapcsolni a testsulyhoz, a helyes mérték a tápláltság állapotára.

A Pirquet-féle formula ennél fogva nemcsak az emberre vonatkoztatva állja meg a helyét, hanem valamennyi emlős állatra nézve is, az egérnél épp úgy, mint az elefántnál. Ha megmérjük egy újszülött gyermek ülőmagasságát, amely rendszeren 30 cm és összehasonlítjuk a testsulyával, meglátjuk, hogy a sulya majdnem pontosan 2700 gram. A tisztes testsulya tehát 27.000 gram, pontosan egyenlő a centiméterekben kifejezett ülőmagasság harmadik hatványával. Az indexszám ez esetben egy és ilyenkor azt mondjuk, a pelidisi százszázalékos. A növekedésben levő gyermeknél az indexszám néhány századdal alacsonyabb, körülbelül 94 és fél fokos, különösen sovány gyermekeknél 90 fokos. Ha a pelidisi 80 fok alá süllyed, a fogyás igen nagymértékű. Iskolaköteles gyermekek 94 és fél fokos pelidissel teljesen normálisnak tekinthetők. Száz foknál magasabb pelidisi túltápláltságra mutat.

Ezt a Pirquet-féle formulát az amerikai gyermek segélyakció keretében sok százezer gyermeknek próbálták ki Ausztriában és más országokban is. Örömmel kell üdvözölni azt a tervet, hogy a pelidisi-vizsgálatot kötelezővé akarják tenni az iskolákban, hogy ilyen módon a gyermekek tápláltsági foka állandó ellenőrzésnek legyen kitéve. A legközelebbi jövőben a Népszövetség ankétot fog tartani ez ügyben, azzal a céllal, hogy egy egész sereg államban, köztük Ausztriában, Franciaországban, Hollandiában, Angliában és Amerikában a munkanélküli lakosság tápláltsági fokát megállapítsák. A Népszövetség illetékes közegei elhatározták, hogy a vizsgálat alapján a Pirquet-féle pelidist fogják tekinteni, jeléül annak, hogy az immár teljes tudományos elismertetést nyert.

Kilenc német-zsidó leány levelez egymással...

A negyedik levél

New-Rochelle

Drága Barátnőim,

ujjgátam örömben, mikor körleveletek hozzám befutott. Reménytelenül szétszóródtunk a világ minden tája felé. Ezek teltek el s nem tudtunk egymásról, most pedig egyikőtök játékosan feldob egy ötletet, elindulnak a levelek, s kész a kapcsolat, kész a lánc, amelyben összefonódva talán szorosabban tartozunk majd össze, mintha egy országban, különböző városokban élnénk. Mert úgy talán az egyféle levegő, egy világban élő emberek szubjektív mondanivalóján kívül nem sokat közölhetünk; így a kényes hányatás megismert idegen országok sajátos életével, amit egymásnak mind át-közzelítünk. A folytatolagosság előnye, hogy senkise meri majd a láncot megszakítani. Ilyen erkölcsi kényszer mellett még Lottet is írásra szorítjuk majd.

Amerikáról fogok tehát írni, vagy szűkebben Newyorkról, ahol dolgozom. Néha az az érzésem, hogy közelebb vagyok itt Németországhoz, mint bármelyik közület, már t. i. nem térszerűen, hanem életformában. Európai nagyvárosban élek; mert Newyork az, német házában, idevetődött rokonaimnál. Newyork elővárosában, New-Rochelleben lakom (Newyorknak egész sereg elővárosa van, amikkel összenőtt; péld. Newark, Jersey City, Paterson, Yonkers, Elizabeth, Bayonne, New Brunswick, Orange, Clifton, stb.). Egyelőre én is úgy vagyok, mint Dorle, míg az angoloknál nevelősködött. Mindent romantikus szemmel nézek, báméskodom s lekötnék a látóvilág, a nagyváros.

Bezzeg az új bevándorlók, akik most jöttek s talán csak éppen körülnézni, vajjon le lehet-e itt telepedniök s nincs fogalmuk arról, mi lesz velük holnap; ezek nem báméskodnak, ezeknek nem imponálnak a felhőkarcolók s Newyork építészeti csodái. Ha megnéznék, elszörmülködne az izléstelen építkezés. Az építész nevelésű csúcsok rak a tetőre, vagy borzalmasan aranyozott kut áll egy ház előtt, ha tovább megy az ember his görög templomot talál. Közelebről látja, hogy husz emeletes s méltán gyanakszik, hogy mégsem templom. Lakóház áruházban. Fantasztikus építészeti szörnyűségeket találunk, a világ minden stílusának minden elképzelhető összekeverésében. De mit várhatunk egy ilyen nagyvárostól, amely nem egyenes terv szerint készült. Sokat javítanak rajta a felhőkarcolók, valahogy mégis egyenesre igazítják az ábrázatát. Néhány év-tized múlva egyöntetű lesz abban, hogy főleg felhőkarcolói lesznek.

Erdekes ut Manhattan alsó végéről elindulni felfelé. Az ember egy városban féltucat különböző világot jár meg. Egymás mellett sorakoznak a kereskedelmi körzet s a nemzeti negyedek; a hollandus, amely a legrégebb, 1624-ben alapították az első hollandi telepek, kínai, jiddis, görög, olasz negyed s Isten tudja még micsoda.

A Broadway alsó részében nagykereskedők, bankok, biztosító intézetek sorakoznak, a legtöbb felhőkarcoló, a felsőben elegáns üzletek, gyönyörű kirakatokkal. Soha életében nem vásároltam olyan szívesen, mint most itt, de az is megtörténik, hogy mindent megnézek és semmit sem vásárolok. A Broadway forgalma félelmetes. Az üzleti negyed után következnek a Central-park, amelyek létesítése 15 millió dollárba került s a körülötte levő lakásnegyed, ami aszfaltból készült s nagyon csunya, utána Harlem, a „coloured man” negyede (az amerikaiak „színes ember”-nek nevezik a feketéket s nem engedik be maguk közé. Fekete ember szállást csak fekete ember házában kaphat), majd minden oldalon mindennemű negyedek végtelenje. Észak felé a város Westchester-be olvad bele, Newyork óriási villaelővárosába.

Igy, most keresztülszaladtam veletek az egész városon. Szerencsére idejövetelemtől bejártam az egészet, különben ennyire se ismerném s nem tudnék beszámolni róla. Nagyvárosban bizony el vannak foglaltva az emberek, nagy a távolság, meg túlságosan leköt a munka, nincs mindig idő ilyesmire.

Első felfedezőm óta véletlenül ismerkedem csak itt-ott a várossal. Multkor a földalatti állomásról csodálatosan színes uccára bukkantam. Mesevilágnak hittem volna, ha nem lenne hal- és fohagyoma szaga. Hosszu ucca, szinte végig kirakva piros paprikával és gyönyörű gránátalmával. Lángoló színekkel virulnak ezek a zöldes-állványok. Végén halárlóhelyek, stb. A cégtáblán olasz név. Nem családtam. Ez az itáliai negyed. A kínain kívül ez a legjellegzetesebb.

A német negyedet onnan ismered meg, hogy sokkal tisztább a többi nemzeti negyedenél, sőt az amerikai részeknél is. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy egész Newyork piszkos, világért sem. A német városok kétségtelenül tisztábbak, különösen a kisebbek, de Newyork olasz, görög és spanyol negyedei leirhatatlanul piszkosak.

Irodában dolgozom, elég kényelmes állásom van. Könnyű munka, szívesen végzem. Aránylag sok a szabad időm. Az esték, a vasárnap s néhány nyári hónapban át még a szombat is. Munka után hazatérek New-Rochellebe, ahol csend, jó levegő s kertek vannak, magamfajta emberek, akik az estét otthonukban töltik, különösebb program nélkül pihenéssel. Rokonokkal, bátyámmal, pár ismerőssel érintkezem csak, koncertekre (amiknél szívesen életemben nem hallottam), színházba és moziba járunk, jó angol és német könyveket olvasunk. Néha félórát utazunk földalattin, 10 percet autóbusszal és másfélórát vasutal csak azért, hogy kirándulhassunk. Persze ez is más jellegű, mint egy németországi „tura”. Nem látunk falvakat, réteket, mezőket, sűrűn össze-vissza-nőtt erdőben, ahol rendes ut sincs, tapogatózunk előre órászámra, hogy végül pár tavat s szép kilátást egy nagy, üres vidék-félt fedezzünk fel. Ilyenkor alkothat fogalmat magának az ember arról, hogy milyen

nagy az ország. Azt mindig tudtam, hogy nyugaton óriási területek hevernek kihasználatlanul, de hogy itt Newyork közvetlen közelében legyen ilyesmi, azt igazán nem hittem volna.

Az itteni élet számomra végeredményben még mindig idegen. Az amerikaiak tökéletesen érthetetlenek. Az igazi amerikai lázas programcsináló. Négy hétre előre gondoskodik arról, hogy egész hónapban véletlenül se maradjon szabad estéje. Mintha félné egyedül maradni. Nem tudom, hogy miért tartanak lakást? Mert tartózkodási helyül nem használják. Voltaképpen alig ismernek közülik valakit. Hogy olyan sokat dolgoznak itt az emberek, az egyszerűen nem igaz s hogy mit kezdenek a szabadidejükkel azt sem igen tudják. Egyszerűen nem tudnak ülni. Örökös „megbeszéléseiknek” egyetlen praktikus haszna talán, hogy ami ilyen nagyvárosban könnyen előfordulhatna másként, barátaikat nem vesztik el szem elől.

Igy. Most tudtok valami keveset Newyorkról, talán nem is a legfontosabbakat, de az ember azt se tudja, hol kezdje ilyen nagyváros leírását. Ha kissé zavaros voltam, összeszeditek a részeket. Kíváncsi vagyok, mikor érkezik vissza levélünk falukörül utjáról. Nem szólhatnánk be Palesztinába Weimann Alizhoz? Nem a mi osztályunkból való, de valamennyien ismeritek, olyan valaki, akiről szívesen hall az ember s valószínűleg még sem ír majd másképpen soha.

Josefia

A palesztinai rabbik és munkásszervezet képviselőinek vallomása a királyi bizottság előtt

Berl Katznelson és k. kritika a kormány bevándorlási és földpolitikája ellen. Rabióbandák gazdálkodnak a tulkaremi és nablusi utvonalon

Jeruzsálem, január 4. Az angol királyi bizottság bizottság a karácsonyi ünnepek után megtartott első nyilvános ülésén a palesztinai rabbinátus képviselőit hallgatta ki. Rabbi Josef Levi a gyűlés megnyitása után Jakob Meir palesztinai szefárd főrabbi és az országos rabbinátus üdvözlését és áldását tolmácsolta a bizottságnak. A rabbinátus — mondotta Rabbi Levi — azért fohászkodik, hogy siker koronázza a királyi bizottság azon fáradozását, hogy békét teremtsen az országban. Rabbi Levi héberül beszélt.

Lord Peel, a királyi bizottság elnöke köszönetet mondott a rabbinátus üzenetéért, majd a következő megjegyzést tette: „Ritka eset, hogy egy királyi bizottságot üdvözöljenek és megáldjanak”.

A következő tanu rabbi Frank, a palesztinai beszéd elnöke. Kijelenti, hogy nincsenek vallási különbségek a zsidó nép rétegei között. A zsidó népet a tóra és az ország egyesíti. Ehhez a két kötelekhez kapcsolódik a héber nyelv, mint a zsidó nép nemzeti nyelve. Nincsenek zsidó szekták. A Knesseth Jiszráél (a palesztinai zsidóság hivatalosan elismert szervezete) és az Agudasz Jiszráél (a nemcionista ortodoxia szervezete) közötti nézeteltérések csak a vallási türelem mértékére vonatkoznak. A nemzeti otthon azonban közös és oszthatatlan fogalom minden zsidó számára.

A Knesseth Jiszráél

Ezután Jizchak Ben Cvi, a Vaad Leumi elnökét hallgatta ki a bizottság, aki a Knesseth Jiszráél nevében tett nyilatkozatot. Ismertette a Knesseth Jiszráél szervezeti strukturáját és szerepét, majd kijelentette, hogy ez a szervezet a palesztinai zsidóság 90—100 százalékát foglalja magában és teljes mértékben azonosítja magát a cionista célkitűzésekkel.

Copeland professzor kérdésére Ben Cvi elmondta, hogy a Vaad Leumi a Knesseth Jiszráél végrehajtó szerve, melyben az összes pártok résztvesznek, kivéve a revizionistákat, akik ellenzéki csoportot alkotnak a Knesseth Jiszráélben.

Lord Peel: Országos zsidó parlamentnek tekinthető a Knesseth Jiszráél, amely választott delegátusokból áll és amelyben a nőknek is van szavazati joguk?

Ben Cvi: Igen.

A keleti zsidók és a cionizmus

A keleti zsidók képviselőiben Abraham Elmaleh, a Vaad Leumi alelnöke jelent meg a királyi bizottság előtt. Kijelentette, hogy a palesztinai jisiv egynyegede keleti zsidókból áll. Ezek a zsidók csatlakoztak a cionista mozgalomhoz és teljes mértékben azonosítják magukat azokkal a követelésekkel,

amelyeket a Cionista Szervezet terjesztett a királyi bizottság elé.

Dr Eliahs volt a következő tanu, aki követelte, hogy a kormány ugyanolyan szubvencióban részesítse a rabbinikus beszédint, mint a muzulmán „Shaarihah” bíróságokat.

A zsidó iskolák

A délutáni ülésen Eljahu Berlignét, a Vaad Leumi tagját hallgatta ki a királyi bizottság. Berligné a Vaad Leumi vezetése alatt álló iskolák pénzügyi helyzetéről számolt be a bizottságnak.

Sir Laurie Hammond: Magasabb színvonalon állanak-e a zsidó iskolák, mint az araboké?

Berligné: Igen.

Sir Laurie Hammond: Nem az a kötelessége a kormánynak, hogy az alacsonyabb standardot emelje?

Dr Josif Lurie (a Vaad Leumi közoktatási ügyi osztályának vezetője): De ne nyomja le a magasabbat.

Berligné: A palesztinai kormány költségvetésének mindössze 5—6 százalékát fordítja közoktatási célra.

Sir Laurie Hammond: Mi előbbrevaló, a közbiztonság, vagy a társadalmi munka?

Berligné: A közbiztonság kétségtelenül első helyen áll, de a kormány tevékenységének más területein nem alkalmaznak ilyen redukciokat.

Sir Laurie Hammond: Tudja Ön, hogy milyen kiadásai voltak a kormánynak a zavargások miatt?

Berligné: Körülbelül.

Sir Laurie Hammond: Megmondom önnek. A kormány költségvetése 1929 óta 1936-ig 1,700.000 angol fontról 2,250.000 fontra nőtt. Ez elegendő magyarázat arra, hogy miért jut csak 5 százalék a népoktatási feladatokra.

Berligné: A kincstár nagy költségvetési fölösleget gyűjtött össze.

Sir Laurie Hammond: De nem tudja, hogy milyen célokra határozták meg ezeket az összegeket?

Copeland professzor egyik kérdésére Dr Lurie elmondja, hogy a 11 éves korhatárig a zsidó gyermekeknek csaknem száz százaléka, a 14 éves korhatárig 90 százaléka és a 16 éves korhatárig 70 százaléka iskolába jár. Copeland professzor megállapítja, hogy ez rendkívül nagy eredmény a népoktatás terén.

A munkásszervezet képviselői a bizottság előtt

December 30-án a Histadrut Haovdin, a zsidó munkásszervezet képviselőit hallgatta ki a királyi bizottság. A Histadrut tanui: Berl Katznelson, a „Davar” főszerkesztője,

Figyelem!

Szigoruan megbizható כשר

Libaháj kgr. ab Arad 35 lej

Hoch prima füstölt mell 60 lej

Naponta frissen olvasztott

libazsir 50 lej

Rendeléseket felvesszünk. Pontos kiszolgálás. Cim:

Koppel Jakob

ARAD, Piața General Cernat No 5.

Dov Hos tel-avivi alpolgármester, Lévi Shkolnik és Golda Meieron asszony voltak.

Berl Katznelson, aki héberül beszélt, kijelentette, hogy a Histadrut csatlakozik mindazon panaszokhoz és követelésekhez, amelyeket a Jewish Agency terjesztett elő, majd a zsidó munkások speciális panaszairól beszélt. Megállapította, hogy a hatóságok kevés megértést tanúsítanak a zsidó munkás iránt, akik bizonyos mértékben mostohagyermekként kezelnek. Elpanaszolta, mily kevés zsidó munkást foglalkoztat a kormány a vasutaknál, a kikötőknél, a rendőrségnél és a határőrségnél. Katznelson kijelenti, hogy ha több a zsidó tisztviselő, kevesebb mezőt égettek volna fel az Émekeben, kevesebb zsidó esett volna gyilkosok áldozatává, kevesebb banditát és fegyvert csempészték volna az országba a szomszéd országokból, viszont a jaffai kikötőstrájkra talán egyáltalán nem került volna sor.

Katznelsont sűrűn szakították félbe kérdésekkel a királyi bizottság tagjai és rendkívül heves vita fejlődött ki, jöllehet a kérdéseket és válaszokat le kellett fordítani.

A zsidók és a mezőgazdaság

Sir Horace Rumbold: Ha zsidó munkásokat alkalmaznak a jaffai kikötőben, úgy ez zavargásokra adott volna alkalmat.

Katznelson: Ha ez igaz volna, úgy a zsidók másodrangú polgároknak tekinthetők. Ha a hatóságok helyesen szervezik meg a munkát, úgy nem származott volna veszély abból, hogy zsidó munkásokat alkalmaznak a kikötőben.

Sir Laurie Hammond a falvakról városokba vándorolt zsidó munkásokra vonatkozólag intéz kérdést Katznelsonhoz. Katznelson kijelenti, hogy a zsidó munkásmozgalom arra neveli tagjait, hogy hagyják el a várost és a mezőgazdaságban telepedjenek le. Ez a főcélja a mozgalomnak. Hozzáfüzte még azt is, hogy a városokba vándorló zsidók helyét arabok foglalják el, sőt nemcsak palesztinai, hanem hurániak is, miután a kevés munkáscsereffektív miatt zsidó munkásihiány áll elő.

Sir Laurie Hammond: Ha igaz az, hogy a zsidókat falusi életre nevelik, miért van az, hogy nem mennek önkéntes rendőri szolgálatra a mezőgazdasági körzetekbe?

Katznelson: Csak legutóbb állították háromezer zsidót segédrendőri szolgálatba és a zsidók többsége hajlandó rendőri szolgálatot teljesíteni.

Sir Laurie Hammond: Hajlandó ezeket az embereket a rendőrfőnök elé vezetni?

Katznelson: Ha kívánják, megteszem.

Sir Horace Rumbold: Igaz-e, hogy a városokban huszezer zsidó munkanélküli van?

Katznelson: A munkanélküliek száma csak 2500.

A kormány bevándorlási és földpolitikája

Katznelson ezután azokat a családi tragédiákat vázolta, amelyeknek a bevándorlási korlátozások és a kormány szűkebbi bevándorlási politikája az okozója. Végül a kormány földpolitikáját kritizálta Katznelson. Elmondta, hogy akkor, amikor a hatóságok több ezer dunam földet adnak araboknak, sőt városi elemeknek is, a zsidóktól megtagadják az állami földeket. Egyes effendik — mondotta Katznelson — fejenként több mint ezer dunam földet kaptak a beisoni körzetben, ahol 150 dunamban állapították meg azt a területet, amely egy család megélhetéséhez minimálisan szükséges, ami igen tulzott becslés; míg a zsidó frontharcosok, a zsidó batalion volt tagjainak földkérését is elutasították.

Nő a terror

Jeruzsálem, január 4. Az utóbbi napokban egyre több terrorselekmény történt az országban. A tulkaremi uton fegyveres arab terrorcsoport támadott meg egy autókavart és kirabolta annak utasait. Miután az utasok mostanában nem visznek pénzt magukkal, a rablók mindössze 70 fontot szedtek össze. Nablusz mellett a terroristák egy transzjordániai juhnyáját támadták meg, két pástort megöltek és a nyáját elrabolták. Egy petach-tikvai narancsültetvényen egy arab munkás holttestére találtak. A gyilkost le-tartóztatták.

Az amerikai és angol lapok tudósítói is megerősítik ezt a híradást, mely szerint az arabok nagyszabású terrorakciókra készülődnek.

HIREK

A spanyol „higany-háború”

A történelem számos gazdasági természetű háborút jegyzett fel: ilyen például a kínai ópiumháború, a délafrikai gyémánt és aranyháború, a mexikói petróleumháború, Napoleon kontinentális blokádjá, az Egyesült Államok néger háborúja, az egyiptomi gyapotháború, a nicaraguai felkelések a petróleum birtoklásáért.

E gazdasági harcok láncolatához most egy újabb láncszem kapcsolódik: a Burgos és Madrid között dúló háború. Mert azok a hatalmak, amelyek beleavatkoztak a testvérháborúba és azok, amelyek benem vatkozásokkal tüntettek, nemcsak a Baleari szigetek és Ceuta kikötő rendkívüli stratégiai fontosságával vannak tisztában, hanem ezen felül még valamit tudnak egy elsőrendű fontosságú fémről, amelynek termelésében Spanyolország az egész világon első helyen áll.

A spanyol testvérhárcnak lehet fasiszta és marxista színezete, az igazi ok azonban elvitathatatlanul a spanyol földön található bőséges higanybányákban rejlik. Igazában akkor látjuk e fém világvilágviszonylati jelentőségét, ha megfigyeljük az alább következő statisztikát: A világ összes higanytermelése a következőképpen oszlik meg:

Spanyolország	2470 tonna
Olaszország	1990 „
Egyesült Államok	860 „
U. R. S. S.	270 „
Mexikó	250 „
Csehszlovákia	80 „

higanyt bányászik évente. Ha tekintetbe vesszük, hogy a higanynak milyen nagy szerepe van a robbanó anyag gyártásban, akkor láthatjuk, hogy Franciaország és Németország számára elsőrendű fontosságú volna, ha Spanyolországot maga mellett tudhatná egy eljövendő háborúban.

Itt nem csak arról van szó, hogy Franciaországnak csapatokat kellene küldenie a pireneusi félsziget védelmére, sem arról, hogy az afrikai francia csapatokat nem tudják átszállítani a kontinensre. Ennél sokkal fontosabbak a higanybányák, amelyek döntő szerepet játszanak annak az államnak hadiparában, amely a kezében tartja őket. Ha tehát Németország és Olaszország együttesen a fasiszmust segíti győzelemre Spanyolországban, ez azt jelenti, hogy a higanytermelés 75 százalékát kaparintották meg, ami végzetes lehet a Franciaország, Nagy-Britannia és az URSS hadiparára.

A légi és tengeralatti szállítás mai fejlődési fokán, Franciaország és Anglia nem tudnak megakadályozni a spanyolországi higanyexportot. Egyedül a higany birtoklása elegendő volna ahhoz, hogy biztosítsa Németország és Olaszország fensőbbjét.

Nem beszélünk Spanyolország többi természeti kincseiről, a vasról és rézről, amelyek szállítása már nehezebben vihető keresztül. A London és Róma között megkötött gentleman agreement visszaállította ugyan a status quo ante bellum-ot. A köztársasági győzelem nem kétséges abban az esetben, ha a külföldi hatalmak továbbra is a benemavatkozás mellett tartanak ki. Egy esetleges háborúban Németország és valamelyik európai hatalom között a következő erőviszonyokból lehet számolni: Németországnak egyáltalán nincsen higanyja. Olaszországnak 1990 tonna, Franciaországnak, Angliának, Csehszlovákiának, az URSS-nek és Spanyolországnak együttesen 2.820 tonna higanykészletük van évente, a többi országoknak (Az USA-t kivéve.) 2.240 tonna.

A spanyol polgárháború végéhez közeledik az olaszok visszaközösésével. A pireneusi félsziget továbbra is Franciaország barátságos őrzete alatt marad. A marokkói part és a Balkáni szigetek felszabadulnak Németország közvetlen, vagy közvetett felügyelete alól, a délatlantióceáni közlekedési vonal továbbra is Franciaország és Nagy-Britannia kezében marad. A higanyháború végét járja. Németország csatát veszített.

— Ki lesz a légügyi miniszter utódja. Bucurestiből jelentik: Caranfil légügyi miniszter utódjává illetékes körök Radu Irimescut és Sichitiu tábornokot, az I. hadtest parancsnokát kombinálják.

— Kétezer lengyel zsidó család Birobidzsanba megy? Newyorkból jelentik: A birodzsanai zsidó telepítés támogatására alakult bizottság mitingjén Lord Marley, aki az ORT angol parlamenti bizottságának elnöke, bejelentette, hogy a szovjetkormány hozzájárult kétezer lengyelországi zsidó családnak Birobidzsanba való letelepítéséhez. William Cohen, a Birobidzsan-bizottság elnöke felolvasta Trojanovski washingtoni szovjetkötvet üdvözlő levelét, amelyben közli, hogy 1937 márciusában kezdődik meg a lengyel zsidók bevándorlása Birobidzsanba.

Állandó olcsó társasutazás Bucurestibe és vissza

Indulás minden hétfőn este 9.18, visszaindulás Bucurestiből este 8.45.

III. OSZTALY TOUR-RETOUR LEI 650 lej, II. OSZTALY 980 lej.

Utazásaink gyorsvonattal külön Pullmann-kocsiban történnek.

Jegyek válthatók „CENTROPA” utazási vállalat képviselője „AGIMEX” AGENTURA Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 2-29.

— Mosley Palesztinában agitál. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai angol fasiszta szervezet, amely Oswald Mosley pártjához tartozik, nem elégszik meg azzal, hogy az angolok körében fejt ki fasiszta propagandát, hanem az arabok között is zsidóellenes röpiratokat terjeszt. A hatóságok megállapították, hogy az angol és arab nyelvű zsidóellenes röpiratokat Londonban állították elő.

ROYAL slágermozgó.

Ma, szerdán kiemelkedő premiersláger:

A francia film világsikere!

A pénz (L'Argent)

EMIL ZOLA legszebb regényének modern filmváltozata. Főszerepekben: PIERRE RICHARD WILM (a Moszkvai éjszakák főszereplője), Jean Worms, Olga Tchehova.

— Az angol hadügyminiszter Párizsban. Párizsból jelentik: A Le Matin szerint Duff Cooper angol hadügyminiszter magánjellegű látogatást tett a francia fővárosban, de felkereste Daladier hadügyminisztert is.

— Eltűnt egy német hajó. Kielből jelentik: A Sensal német gőzös 12 tagú személyzetével karácsony napján Pillauból (Poroszország) a Balti tengerre indult s azóta nem adott életjelt magáról.

— Megkezdik a Tsana-tó kiaknázását. Rómából jelentik: Tegnap nagyobb számú kereskedő és iparos indult el Etiópiába, hogy megkezdje a Tsana-tó kiaknázását. Köztük volt Tassinari földművelésügyi államtitkár.

— Budzynski lengyel képviselő párbajozni fog a zsidó frontarcosokkal. Varsóból jelentik: Budzynski lengyel képviselő, akit a sejmbe tartott antiszemita beszéde miatt párbajra hívtak ki a zsidó frontarcosok, elfogadta a kihívást és a felek segédei között már megtörtént az első találkozás.

— Az angol egyetem munkáspárti uniójának éles állásfoglalása a hadkötelezettség bevezetése ellen. Londonból jelentik: Az angol egyetem munkáspárti uniója, mely egyike a munkáspárt szerveinek, Manchesterben tartott kongresszusán elhatározta, hogy erősen szembeáll a kormány minden olyan kísérletével, mely a hadkötelezettségnek bármilyen formában való bevezetését célozza.

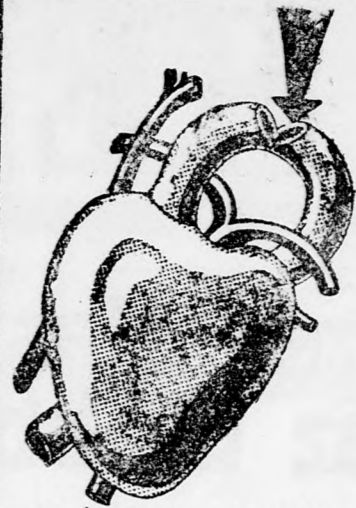
— Kurt Blumenfeld a Keren Hajjeszód igazgatója. Jeruzsálemből jelentik: A Keren Hajjeszód főirodája közli, hogy a direktorium legutóbbi ülésén elhatározta, hogy Kurt Blumenfeldet, a németországi cionista szervezet egykori elnökét kooptálja és őt a KH igazgatójává választja L. Jaffe és A. Hantke, az eddigi igazgatók mellé.

— Djuvara lesz a doljmegei liberális párt elnöke. Bucurestiből jelentik: A Curentul szerint Const. Neamtu lemond a doljmegei liberális tagozat elnökségéről és helyébe valószínűleg Djuvara igazságügyminisztert nevezik ki.

— Kisdedek makacs székszorulásánál és nagyobb gyermekek gyomorbélhurutjánál reggel felkeléskor már egy negyedpohár természetes „Ferenc József” keserűvizet is kitűnő sikerrel adhatunk. Az orvosok ajánlják.

— A vállalatok román személyzet alkalmazásáról szóló törvény értelmében felterjesztendő nyomtatványok Boros papírüzletben Cluj, Calea Reg. Ferdinánd 2.

— Hány zsidó él Dél-Afrikában? Johannesburgból jelentik: A délafrikai zsidóság hivatalos képviselője, a South African Jewish Board of Deputies nyilatkozatot tett közzé, melyben cáfolja egyes lapok tendenciózus híradását, mely szerint 130-140.000 zsidó él Dél-Afrikában és 7-7½ százalékát alkotják a Dél-Afrikában élő európai lakosoknak és megállapítja hogy 1936-ban mindössze 95.000 volt az ország zsidó lakosságának létszáma. Így a zsidók csak 4.25 százalékát alkotják a kétféle főny európai lakosoknak. A zsidó bevándorlásról is tulzolt számok jelentek meg a lapokban és ezzel kapcsolatban a Board of Deputies megállapítja, hogy 1930-tól 1935 decemberig mindössze 907 zsidó vándorolt be Dél-Afrikába. 1936-ban ugyan növekedett a bevándorlás a német emigráció következtében, de októberben elérte a csúcspontját ez a bevándorlás, mert novemberben már életbeléptették az új bevándorlási törvényeket.

ITT rakódnak le azok a sók, amelyek az artériákat megvastagítják

Az emberi szervezetben előforduló mérgeket a test nem tudja természetes uton eltávolítani és különösen a negyvenedik életév betöltése után ezek a mérgek a vevőerek falain rakódnak le és ez uton előidézik a legelterjedtebb betegséget, az érmezzesedést. A vevőerek megdagadnak, elvesztik ruganyosságukat és lehetetlenné válik bennük a rendes vérkeringés.

A megbetegedett ember szédülésben, fülzúgásban szenved, rövid járkálás után ellézésében zavarok állnak be, bőre fényes lesz és zsíros, emlékezőtehetsége és munkaképessége pedig nagy mértékben csökken.

Az egyedüli orvosság, amellyel ezt a betegséget le lehet győzni, a dr. Mladjowsky tanár Sklerosyrupja. A Sklerosyrup feladata a vevőerekben lerakódott sók feloldása és a betegség leküzdése annak kezdeti stádiumában.

Rögtön az első üveg elfogyasztása után a betegnek egészen más kinézése van, mintha újjászületett volna.

A cukorbeteg (diabetikusok) „D” Sklerosyrupot használnak, amely cukor nélkül készült.

Kapható minden gyógyszerüzletben és drogériában.

— Mi lesz szombaton, január 9-én este? A cluji Zsidókórház bálját az idén az eddigig is nagyobb gondossággal és áldozatkészséggel készíti elő a dr. Fischer Tivadám és dr. Sebestyén Józsefné vezetése alatt álló rendezőség. Ez a ragyogó estély nemcsak a cluji ifjúság mulatsága lesz, hanem éppúgy mint ahogy a kórházépítő és fenntartó munkájában is résztvevő az egész transzilvániai zsidóság, részt fog venni itt is, hogy együtt, egymást megismerve és örülve egymásnak, ünnepelje nemes munkájának eredményét: a tízeves Zsidókórházat. Ezen a bálon mindenki egyformán kedves vendége a vezetőségnek — a legelgondoltabb transzilvániai kisvárosokból is eljönnek a kórház barátai, hogy élvezzék a fényét és hangulatát ennek az estének. Felszabadulás lesz ez a bál a napi gondok és fájdalmak után, amikben annyira bővelkedik ma a zsidó élet és éppen ezért nagy szükség van egy pillanatnyi pihenőre, mikor nevetés fakad a lelkekben.

Hölgyeim

Báli, estélyi kikészítést legteljesebben végez

ELLA KOZMETIKA

CLUJ, Regela Ferdinand 11, emelet (Gólya palotában).

— Adomány. Z. A. ur az Uj Keleten keresztül a zsidó menza javára befizetett 200 lejes adományát ezuton nyugtázzuk köszönettel.

— Uj kormány alakul Libanonban. Beyrouthból jelentik: A libanoni köztársasági elnök Heireidin Ahdab beyrouthi képviselőt bitza meg kormányalakítással.

— A „Habonim” szervezet től tábora nagy-sikerű kultúrestet rendezett Turdán vasárnap este. Az előadás a zsidó ifjúsági mozgalom életét mutatta be héber népdalok, szavaltatok, előképek segítségével. Nagy sikert arattak az egyes énekszámok és szavaltatok és különösen Nussbacher Joel konferánza váltott ki általános tetszést. Az előadás végén Kassovitz Endre a cionista helyi csoport elnöke meleg-hangu beszédben köszöntö meg az ifjúságnak a nívós estét.

— Csütörtökön kezd meg működését a Haggibbor női torna-csoportja. A Haggibbor női torna-csoportja csütörtökön, január 7-én kezd meg működését. Jelentkezni a csoportokra az órák alatt éspedig: 16 éves korig délután 4 és 5 óra között, 16 éven felül este fél 9 órakor a Haggibbor otthonban, Str. Memorandului 13 (a Villamosú volt helyiségében) lehet.

UJ KELET Legújabb hírek

Tizezer olasz önkéntes szállott partra az utóbbi két hétben Cadixban

A németek és olaszok az eddigiéknél is nagyobb mértékben akarják támogatni Franco tábornokot?

A kormány madridi közleménye szerint a kormánycsapatok tegnap elfoglalták Guadalajara, Matilla, Villaneuva és Castejon falvakat. A madridi fronton ádáz harcok voltak Villaneuva körzetében. A zendülők támadását visszaverték, de tüzsergék és repülőik által támogatva a felkelő csapatoknak sikerült behatolni több kormányállásba. A kormányerők visszavonultak az előre kijelölt vonalakba, ahol a milícia ellenáll a zendülők előnyomulásának.

A Pozuelo del Monte körzetében indított felkelőtámadás igen erőteljes volt és abban teljesen motorizált egységek vettek részt. Az offenzíva teljesen megfelelt a német haditechnika legújabb vívmányainak.

A baszk kormány bilbaói jelentés szerint a kormány vadászrepülői Bilbao közelében lőttek három német gyártmányú repülőgépet. Bilbao lakossága izgatottan figyelte a légitűközet kimenetelét.

A Havas madridi jelentése szerint a felkelőcsapatok Espinoza de los Monteros falu közelében, Burgos tartományban, megtámadták a kormányerők állásait. Ádáz harc után a felkelőket visszaverték. 500 felkelő életét vesztette.

Tegnap két felkelő gép 12 bombát dobott le Murcia városára. Két ember meghalt, több megsebesült. A felkelőcsapatok tegnap elfoglalták Pico del Cantó, mely nagyon fontos stratégiai pont. A kormány tüzsergése Grado falut bombázta, ahol nagyobb ellenséges csapatösszevonásokat jeleztek.

A Königsberg német tengernagyjának újabb szikratávirata a valenciai kormányhoz

A német távirati iroda berlini jelentése szerint a jelenleg spanyol vizeken tartózkodó német tengernagy a Königsberg szikratáviróján át a következő tartalmú szikratáviratot intézte a valenciai hatóságokhoz: „Miatán a német tengeri haderők elfogták az Aragon és Marta Juquera spanyol kormányhajókat, még egyszer kérjük, bocsássák szabadon a Palos utasát és adják ki rakományát az általunk fogvatartott két spanyol hajó ellenében. Ha ez három napon belül, tehát január 8-ig nem történik meg, a két hajót eladják a német kormány által elismert spanyol kormányoknak. Ha a német hajók ellen továbbra is hasonló kalóztetteket alkalmaznak, a német kormány kénytelen lesz újabb intézkedéseket tenni”.

A Havas berlini jelentése arról számol be, hogy illetékes német körök cáfolják a tetuanai rádió azon híré, hogy a német hadihajó által elfogott Aragon spanyol hajót szabadon engedték volna. A hír onnan eredhet, hogy a Spee nevű német hajó, más megbízást kapván, nem tudta tovább őrizni az Aragon, melyet egy felkelő kikötőbe vitt és ott rábízta a hatóságok őrizetére.

Moszkva, január 5. (Rador). Az orosz sajtó élesen támadja Németország beavatkozását a spanyol ügyekbe. A Pravda szerint a Földközi tenger nyugati vidékén tulzottan feszült a légkör. A német hajóraj tevékenysége állandó háborus veszélyt jelent.

Nagy nyugtalanság a francia sajtóban az újabb olasz csapatzárlások miatt

A Reuter Londonból érkező jelentése azt hangoztatja, hogy az angol kormány értesülése szerint a legutóbbi 15 napon 10.000 olasz önkéntes szállt partra Cadixban.

Ezzel kapcsolatban a Havas francia sajtó nyugtalan megjegyzéseit közli. A francia lapok felteszik a kérdést, hogy vajon olasz csapatoknak Spanyolországba küldése összeegyeztethető az angol-olasz egyezményvel? Az Echo de Paris például így ír: „Azt hitük, hogy az olasz-angol egyezményt Rómában szigorúan annak szellemében fogják magyarázni. Most azonban már tudjuk, hogy az egyezmény nem lépi túl merev formáját. Tudjuk, hogy az egyezmény semmiben sem fogja elősegíteni az önkéntesek kérdésének megoldását. A l'Ami de Peuple teljesen ellentétesnek találja az olasz csapatzárlásokat az olasz-angol egyezményvel. Ez a tény azt

mutatja, hogy Róma és Berlin minden eszközzel biztosítani akarják a spanyol felkelők győzelmét. A Le Journal berlini értesülése szerint Forster tengernagy, a német flotta parancsnokának kegyvesztettsége annak tulajdonítható, hogy nem küldött újabb erősítéseket Franco tábornoknak. Ez bizonyítja, hogy Németország kész olyan kockázatot vállalni, — amit nem indokol meg sem belső helyzete, sem a német gazdasági, vagy pénzügyi helyzet. A németek és olaszok inkább, mint valaha kívánják támogatni Franco tábornok akcióját. Az angol tengerügyi hivatal van egyedül olyan helyzetben, hogy több elővigyázatára intse Németországot. A l'Ordre azt hiszi, hogy Németország megfélemlítési kísérleteket fog tenni gyarmati követeléseinek alátámasztására.

Baráti hangu lesz az olasz válasz?

A Havas jelenti, hogy a spanyol önkéntesekre vonatkozó angol-francia jegyzékre ma ad választ az olasz kormány. Jólétesült körök szerint a válasz baráti hangnemben van megfogalmazva és igen világos tartalma lesz. Megjegyzik, hogy a választ a német kormányval teljes egyetértésben szövegezték meg. Valószínű, hogy nincs szó negatív válaszból, de fontos feltételeket és megjegyzéseket tartalmaz.

Tíz amerikai repülőgépet küldtek a spanyol kormány részére.

A Havas jelenti Londonból, hogy a jövő héten a független munkáspárt tagjaiból alakult önkéntesosztag indul Barcelonába, amely a nemzetközi dandár soraiban fog harcolni.

Egyidejű newyorki jelentés szerint tegnap Brooklinban 10 repülőgépet, köztük azt is, melyen Richman és Merrill átrepülték volt az óceánt, a Cantabrico teherhajóra rakták és a valenciai kormány címére utnak indították. A repülőexportőr arra való hivatkozással kapott export-engedélyt, hogy az ameri-

kai semlegességi törvény nem vonatkozik belháborúra is.

Avilai felkelő-jelentés szerint tegnap este felé, a felkelő-csapatok elfoglalták Las Rosas külvárosát. A Madridot Escuriállal és La Corunával összekötő utak keresztveződését Franco tábornok csapatai megszállva tartják. A Madrid—Avila—Valladolid útvonalon túl fekvő vasuti sínek el vannak vágva. A felkelő csapatok sikere teljes. A felkelők Madridtól nyugatra, a legutóbbi két offenzíva alatt 714 kilométer mélységbe hatoltak, 16 kilométeres fronton.

A DNB salamancai jelentés szerint a kommunisták diktatórikus törekvései miatt a különböző bizottságok kebelében mind fokozódik a feszültség. Tegnap Madrid uccáin az anarchista szindikátus négy tagjának holttestére találtak. Allítólag — kommunisták ölték meg őket. Tartanak attól, hogy az anarchisták megtorlásokkal fognak élni.

A Havas továbbítja a felkelők következő közleményét: „Guadalajara körzetében visszavertük a kormány erőteljes támadásait Madrid környékén a tegnapi fényes előnyomulást a felkelő-csapatok a legnagyobb sikerrel folytatják. A La Coruna felé vezető út hatalmukban van ugyiszintén a Villaneuva—Majadahonea vonal is. Az ellenség számos halottat és gazdag hadianyagot hagyott hátra.

Norvégia kártrítést követel Francótól

Oslo, január 5. A Reuter jelenti: A norvég kormány közölte Franco tábornokkal, hogy Norvégia törvénytelennek tekinti azt, hogy a spanyol partok körül aknákat helyeztek el. A norvég kormány hangsúlyozza, hogy a felkelőket felelőssé fogják tenni az összes károkról, amelyet az elhelyezett aknák a norvég kereskedelmi gőzösöknek okozhatnak.

Maniu fontos politikai tárgyalásokat folytatott az ünnepek alatt?

Bucuresti, január 5. (Az Uj eKlet tud.) A Curentul tegnapi száma azt a hírt közölte, hogy Maniu Gyula Stana de Valen Frenju püspöknél töltötte az ünnepeket. A volt miniszterelnök ez alkalommal megbeszélésre hívta össze. Valer Moldovanut, Leucufiat, Rechiñant és Ilie Lazart. A lap tudni véli, hogy Maniu felvetette a javaslatot, intézzenek kiáltványt a transzilvániaiakhoz. A

megjelentek többsége ezt ellenezte, mire Maniu elállt indítványától.

A hírt a Romania Noua, mely Maniu Gyula személyes politikájának szolgálatában áll, a leghatározottabban megcáfolja. A lap szerint Maniu Stana de Valen semmiféle tárgyalásokat nem folytatott és Aurel Leucufian kívül a felsorolt vezetők közül egyik sem volt Stana de Valen.

Májusban esküszik meg Mrs. Simpsonnal Windsor hercege

PARISZ, január 6. (Rador.) A l'Intransigeant értesülése szerint Windsor hercege májusban fog megesküdni Mrs. Simpsonnal. Az egyházi esküvőn csupán a herceg néhány barátja vesz részt. Windsor hercege azután a jugoszláviai Dobrownikba utazik.

Vizkereszt után kezdődik az állampolgársági revízió

Hertz Mártonnak 24 órán belül el kell hagynia az országot

Bucuresti, január 6. A belügyminisztérium tegnap este titkos utasításokat küldött a prefektusoknak az állampolgársági listák revíziójával kapcsolatban. A prefektusok vizkereszt után értekezletre hívják össze alantass szerveiket, hogy megfelelő utasításokkal lássák el őket.

Itt említjük meg, hogy a belügyminisz-

ter tegnap este aláírta Hertz Mártonnak, a Hertz könyvkiadó cég főnökének kiutasítási végzését. A belügyminiszter kiutasító végzését még tegnap este tudomására hozták Hertz Mártonnak, akinek 24 órán belül el kell hagynia az országot. Hertz Márton a bucaresti lapok jelentése szerint Magyarországra távozik.

Cholesterin tartalmánál fogva: feloldja a fejbőrré felrakódó zsíradékot, fertőtleníti és táplálja a fejbőrt és így előmozdítja a haj növekedését.

Az Egger Petrol azonkívül, hogy gyógyszer, kellemes kozmetikai szer is, amennyiben a hajnak kellemes tapintatot, fényt és illatot kölcsönöz.

Csang-Hszü-Liang cinkostársait degradálásra ítélte a nankingi kormány

Sanghaj, január 6. A nankingi kormány a következő határozatot hozta: „Csang-Hszü-Liang hadserege vissza fog térni abba a tartományba, amelyben a lázadás előtt állomásozott. Jang-Hu-Csen tábornok, a lázadó marsall főcinkosa és Ju-Sun Csung, Konsuk tartomány kormányzója, megőrizik ugyan pozícióikat, de degradálni fogják őket. Jang-Hu-Csen-t, a lázadó marsall volt munkatársát, békéltető biztossnak fogják kinevezni Kansukba, Jun-Su-Eui pedig Senszi tartomány kormányzója lesz. Amennyiben ezeket a rendeleteket nem hajtják végre, a központi kormány rendszabályokat fog alkalmazni. Ku-Csu-Tung, a keleti seregek eddigi parancsnoka, a Sian-Fu környékén állomásozó hadsereg vezérkari főnöke lesz.”

Eltemették Habsburg Frigyes főherceget

Budapest, január 5. Ma temették el Magyaróváron Habsburg Frigyes főherceget, az osztrák-magyar hadseregnek háború alatt volt generalisszimuszát. A szertartáson részt vett Horthy kormányzó, XIII. Alfonz volt spanyol király, Ottó főherceg küldöttel, Hitler kancellár és Miklas ausztriai szövetségi elnök, valamint Boris bolgár király megbízottai. A temetésen tehát az egykori központi hatalmak kiküldöttel adták meg a végtisztességet az elhunyt főhercegnek, Törökország kivételével.

Leikesen Ünnepeleik a lengyel sejmben Franciaországot

Varsó, január 6. A lengyel sejmben ma benyújtották a francia kölcsön felvételéről szóló javaslatot. A sejm leikesen ünnepelte Franciaországot. Beck külügyminiszter a két ország szövetségének fontosságát hangsúlyozta és kijelentette, hogy bármilyen szerződés is lépjen a locarnói egyezmény helyébe, ez nem tudja megváltoztatni a Francia- és Lengyelország között fennálló szoros szövetséget. A sejm ezután egyhangulag szavazta meg a törvényjavaslatot.

CHERNOU AT

No. 19. Te. Havon. 1937. Jan. 6. 75. oldal. Félév. 1.50. Éves. 3.00. Adó. 0.10. Előfiz. 0.20. Előfiz. 0.20.

AZ

Párizs sulyosb litikai vezően tegzár megak zást. A gositás vatal i ciorsz deást m Cooper dier h ként m holnap

A Ha nyolors mes m mányob nul fig angol vannak szállás Francia hírek, regét e hogy a fog ten kéntest legujab kormán ben lép A Da és Ném békés ciót inc ni a fas

Róma nagykö meg Ci tólag a gös vál önkénte sáról. E mából, adandó te nyuj

Londe Greenw a Forei litikai donitan szik, ho a külüg rök növ gi külf latban.

Mint hadügvi di rádió tét olv

„Gua csapato visszave Csapata got és körzetét voltak. lőtte, a honda csapató ink roh ellenség